

SLOVENE C

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostale inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
v spravi prejemov mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostale inozemstvo . . . „ 12.—

Inserati:

Enostopna petitvra (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . „ 15 „
za trikrat . . . „ 13 „
za večkrat primeren popust.

Porečna oznaka, zabavale, osamljenec itd.:
enostopna petitvra po 23 v.

Poslano:

enostopna petitvra po 40 v.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511,
bonn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Samo deset dni je še do žrebanja
velike loterije „Slov. Straže!

Kdor še nima srečk, naj
jih takoj kupi in naroči!

Kje je resnica.

Razni listi prinašajo podobice, na ka-
terih je kaka oseba ali stvar tako nari-
sana, da se ne najde na prvi pogled, am-
pak je treba podoben obračati na vse stra-
ni, preštudirati vse posamezne črtice, da
se zasledi, kar je v podobi skritega. Take
skrivnice so sedanji časniki, in to, kar
je v njih skritega, je resnica. Včasih se
skriva med vrsticami; včasih jo razodeva
v dolgem odstavku ena sama besedica, ki
se zdi večini bralcev brezpomembna; več-
krat je nametanih skupaj vse polno novic
samo zato, da se skriva resnica, in treba je
vse te kupe razmetati, da se najde. Danes
ti poročajo listi, da vlada v tej in tej po-
krajini huda lakota; jutri pa bereš, da ima-
jo tam velike zaloge žita. Cele tedne do-
hajajo novice, da tam nekje razsaja pe-
gasti legar, in že misliš, da je tista pokra-
jina že skoro brez prebivalcev. Naenkrat
utihnejo novice o kužni bolni, in ona
pokrajina stopa pred te, vsa polna življe-
nja. Kolikokrat so že naznanjali časniki,
da se je Perzija spustila v boj z Rusijo,
potem pa zopet napovedujejo, da se bo to
zgodilo šele v prihodnosti. Razni vojni
poročevalci slišijo v goriški okolici zvo-
nove zvoniti in vidijo to in ono, ljudje, ki
tam prebivajo, pa poročajo, da je vse to
gola izmišljotina.

Slomšek je pel: »Preljubo veselje, o
kde si doma?«, mi pa zdihujemo: »Preljuba
resnica, o, kam si šla?« Naše ljudstvo pra-
vi: »Časniki lažejo.« Ali more kdo doka-
zati, da se moti?

Z lažjo se vlada svet. Vladati se pravi
voditi. Najlažje je pa voditi slepca, ker
gre za teboj, kamor ga pelješ. Zato hočejo
tisti, ki vladajo svet, imeti za seboj slepce.
Najboljše slepilo je pa laž. Najbolj pri-
pravna pot, po kateri se laž spravi med
ljudi, so pa časniki.

V Italiji so potrebovali navdušenja za
vojsko z Avstrijo. Pa so ga začeli delati z
lažmi. Goriško, Notranjsko, Istria, Dalma-
cija, to so same italijanske pokrajine z la-
škimi imeni, z laškim prebivalstvom. Italija

hoče nazaj, kar ji je po krivici vzeto.
Prva velika laž. Ljudstvo teh pokra-
jin željno čaka ure svoje rešitve izpod av-
strijskega jarma. Druga laž. Avstrija je
vsa gnijala, vsa polna uporov. Te pokrajine
bodo padle Italiji v naročje, kakor zrelo
jabolko z drevesa. Tretja laž. In tako
se je vrstila laž za lažjo, dokler se ni po-
rodil iz teh laži grdi, izdajalski napad na
Avstrijo.

Kakor je bilo v Italiji, tako je tudi
drugod. Seveda se ne gre vselej za krvavo
vojsko, ampak za nekrvave boje: verske,
gospodarske, politične, strankarske, ki pa
so vselej pogubni za človeško družbo, če
jim laž pripomore do zmage.

Laž je bila vedno na svetu. Toda tako
splošno in na debelo se laž še nikdar ni
širila po svetu kakor dandanes. Pravijo,
da je šla nekdanj muha poskušat svet. Pri-
de do gostilne, kjer so točili vino. Vsede
se in pokuši, pa kmalu nevoljna odleti: ni
bilo iz vinograda, ampak iz tovarne. Zo-
pet se ustavi pri mlekarici, pa kmalu
začuden: »V tem mleku je voda.« Hiti
dalje. Pri neki prodajalni zopet obstoji.
Zunaj stoji zapisano: »Tu je naprodaj za-
bela.« In zopet vse potrjeno! Muha
obupa nad svetom in si hoče končati mla-
do življenje. Hiti v lekarno in se vsede
na lonček, na katerem je bila naslikana m-
tvaška glava. Srka in srka tekočino iz
lončka, toda tekočina ji ne prinese zaž-
ljene smrti. Tudi strup je bil goljufija.

Tako se bo tebi godilo, če iščeš res-
nico po svetu. Pojdi na visoko šolo. Tam
uče zgodovino, naravoslovje, modroslovje,
in vsi prisegajo, da uče samo čisto resnico.
Pa koliko je v teh besedah laži! Obrni se
k politiki pa se boš prepričal, da tudi tu-
kaj vlada laž in prevara. Obrni se kamor-
koli pa boš spoznal, da je ves svet za-
strupljen, bolan, in pravo ime te bolezni
je — laž.

Državniki vojujočih se držav zagotav-
ljajo venomer, da se hočejo vojskovati
tako dolgo, da se doseže trajni mir. Pa se
zelo motijo, če mislijo, da se da z bajne-
tom in puško doseči mir. Dokler sklenjene
pogodbe državam ne bodo nedotakljive,

dokler bo podlaga državne politike »il sa-
cro egoismo«, se o trajnem miru ne more
govoriti. Samo krščanska pravičnost more
biti podlaga trajnega miru; podlaga krš-
ćanske pravičnosti pa je resnica.

Zato je vsega obžalovanja vredno, da
igra v tej svetovni vojski tako malo od-
kritosrčnosti. Svet naj se vrne k resnici,
ki jo je zapustil, pa mu bo resnica prin-
esla in ohranila zaželeni mir. »Resnica vas
bo osvobodila«, pravi Odrešenik.

Zato boj laži, kjer jo zasledimo!

Prehod čez Donavo in Savo in padec
Belgrada.

Ko je dospela dne 7. oktobra s srb-
skega bojišča vest, da so dan poprej pre-
koračile na več krajih avstrijske in nem-
ške čete črto Donava—Sava in da so vrgle
prednje čete sovražnika nazaj, se je mar-
šidko čudil, kako dolgo so se naši priprav-
ljali na prehod, kajti računal je vsakdo, da
so se pričele operacije naših čet dne 19.
septembra in sicer takrat, ko je pričelo
delovati naše topništvo. Kdor je imel pri-
ložnost v mirnem času si ogledati Donavo,
si je vsakdo mislil, da premostitev na naj-
širših krajih ni trajala več kot dve do tri
ure, o čemer mi tudi ne dvomimo. Pouda-
riti pa se mora, da je bilo treba preje pri-
praviti vse potrebno gradivo za premosti-
tev, kar vzame silno veliko časa. Znano je
še iz preteklosti, da so Srbi uporabili iz-
vrstno naravno lego desnega obrežja
Donave in so ga, kolikor je bilo pač mogo-
če, utrdili. Razen utrdb so zgradili tudi
močna oporišča in so celo obrežje utr-
dili in oborožili z vsemi, njim na razpolago
nahajajočimi se sredstvi. Potopili so ladje,
napolnjene s kamenjem ali pa drug težek
materijal in ga primerno zasidrali, položili
so v reke rečne torpede, rečne in morske
mine, katere jim je v velikem številu po-
slala Rusija, razen tega so imeli na obre-
ju dovoljno množino zračnih torpedov in
min, v Donavo in Savo so pa še položili
plavajoče mine in drugo podobno. Mnogo-
številni letalci, večinoma Francozi, so stal-
no nadzirali gibanje naših čet in gotovo
mnogoštevilne obrežne straže so storile
svojo dolžnost tako, da so preprečile vsako
presenečenje in vse naznanjale, kar se je
dogajalo na drugem bregu. Ker je srb-
sko Donavsko obrežje samo na nekaterih kra-
jih pripravno za izkrcanje čet v večji m-
nožini, so Srbi za temi kraji ležeča oporišča
opremili s potrebno artiljerijo, da že v je-
dru zadušje vsak poizkus izkrcanja. Dru-
gega nam torej ni preostajalo, kakor da se

temeljito pripravimo za izkrcanje. Cele
dneve poprej trajajoči topniški oženj ni bil
nič drugega kakor bistven del teh priprav
za prehod. Naše topništvo je moralo naj-
prej sovražne topove prisiliti k molku in
prepoditi za obrambo obrežja vkopano pe-
hoto in poizvedeti za sovražne postojanke.
Med tem časom so bile naše tehnične čete
in naši monitorji izredno delavni, kajti mo-
rale so odstraniti vse ovire, ki so bile na
potu premostitvi Donave. Ako se ima vse
te priprave pred očmi in se pomisli, da so
stale naše čete ne nasproti demoralizira-
nemu, ampak nasproti vojske vajenemu
fanatičnemu sovražniku in da so se morale
premagati vse rečne ovire v širini 1200 m,
tedaj se mora izreči našim četam popolno
priznanje. Kajti malo rek ima tako nepri-
pravne razmere za premostitev, kakor
ravno Donava katere bregovi so 4 do 6 m
visoki in padajo strmo proti reki, a temelj
jim je mehek. Od elgrada do Smedereva
in od izliva Mlave do v vojnem poročilu
omenjenega kraja Ram je desni breg še
precej prehodan, a zato bolj obsejan s srb-
skimi oporišči. Tu leži deloma močvirni
izliv reke Morave, kjer je izkrcanje skro-
nemogoče. Desni breg, odkoder se ima zelo
dober razgled po reki in ozemlju severno
od Donave in odkoder se more uspešno
delovati z orožjem, torej zelo otežuje vsa-
ko približevanje. Na črti Bazja—Vrciorova
je Donava 700 do 1100 m široka in 46 m
globoka. Mnogoštevilne rečne brzine po-
vzročajo hitrost reke 4 do 5 m in dno je
večkrat skalnato. Na tej črti je posebno
desni breg zelo visok in strm ter vsled tega
brezpoten in neprehoden. Južno od tod se
vzdiguje vzhodno srb-
sko gorovje, visoko
300 do 500 m, ki ima čisto skalnate pre-
pade, in se tukaj približuje reki, tako da je
vsako približanje zelo težavno. Vsled re-
nih brzic je prehod sploh nemogoč.

Pri Savi niso nič boljše razmere, ka-
tere obvladujejo belgrajska in druga so-
vražna oporišča. Nižnji Mačve in Kolu-
bare, potem močvirje Makis so pri visoki
vodi in deževju težko prehodni. Pri pre-
hodu južno od izliva Kolubare bi mogla ta
reka posebno pri mokrem letu tvoriti za
Srbe močno oporišno ozemlje. Prehod čez
reke je tedaj najtežja naloga v novi bojni
fazi proti Srbom. Vse to se je srečno izvr-
šilo in naše čete v zvezi z nemškimi pro-
dirajo zmagoslavno na srb-
skih tleh. Po
vročem boju je padlo glavno sovražno me-
sto Belgrad v naše roke. Mnogo ujetnikov
in topov, med njimi več ladijskih topov,
last na morju močnih naših sovražnikov,
je padlo v roke zveznih armad. Mnogo več-
je so pa sovražne izgube na mrtvih in ran-
jenih. Še bolj boleč kot te izgube je

LISTEK.

Narodna.

Ob bistri Soč' je vojsko zbral
Borojevič, naš general,
to skusil boš, Italijan,
da je tvoj trud zamlan!
Sladko je vince
vipavske dolince,
močan je teran —
le pridi Lah ponj,
le pridi Lah ponj,
dobiš ga zastoni!

Kdor take fante ima
korajžnega srcá
ko general Borojevič,
ne vstraši se nikogar nič!
Sladko je vince
vipavske dolince,
močan je teran —
le pridi Lah ponj,
le pridi Lah ponj,
ga damo po kron!

Pol leta Lahe smo vabil',
jim zajetek dobro osolil',
zato naš general bi rad
obedvat šel v Čedad!
Spotjo bi Brica —
hudičev'ga strica
s Furlanom dobil'
in kakor že včas'
praznil' ga počas'!

In prej ko leto bo okol',
marširal b'mo po laškem polj'
tje doli na Milán
in Lah bo vgnan, končan!

Mi pa veseli
jo bomo zapeli
od kraja tako:
Borojevič naš general
pošteno je Lahe našgal!
Zapisal dr. J. L.

Havbica nad kaminom.

—pt—

Zelo mi je žal, da nisem zmožen napi-
sati vsega tako živahno, kakor mi je pri-
povedoval Otrobar. Izredno rad bi privo-
čil čitateljem od njegovega pripovedovanja
tak užitek, kakor sem ga imel jaz. Zani-
mivi opisi, živa, ostro izražena govorica,
izrazita mimika, značilne, a ne usiljive
kretne, skratka njegovo pripovedovanje in
moja pisarija — kakor dan in noč.

A kako naj vam ga predočim, ko ni-
mam kinematografa! Storim, kolikor za-
morem, in prosim potrpljenja, ako le nepo-
polno podajam njegovo govorico.

In pripovedoval je, koliko pripovedo-
val vse dni, kar je bil pri meni! Ej, lepih
in zanimivih epizod je doživel, da bi vam
jih mogel in smel zapisati vse. Pa cenzor
bi marsikaj črtal neusmiljeno, marsičesa pa
se sploh opisati ne da...

—Krnove strmine poznaš, čestiti tova-
riš?—

Prikimal sem.

»In razpoke na onih plasteh na prvem
sedlu pod vrhom, kjer je nekdanj stala pla-
ninska kočja — ti si videl sicer le njene
razvaline — one razpoke v kojih eno je
zalezal pri izletu nadzornikov sinček, so
ti gotovo tudi še v spominu. Saj gotovo še
veš, kako smo vlekli dečka na dan.«

»To je, da vem.«

»Vidiš, one razpoke so v tej vojni ime-
nitnega pomena. Saj tvorijo prirodna kritja
oziroma jarke, da boljih ni treba. Malo za-
kriti jih je bilo treba, pa so rabile v sigur-
no bivališče znatni četi. In še danes rabijo,
zakaj preko onega sedla mora, kdor hoče
s Krna na Mrzli vrh. Se razume, da jih
naši branijo kot zenico v očesu in so se
zato morali izjaloviti vsi sovražni napadi
na te postojanke. Ker je okolica dosti pro-
strana, razpokano plastje pa ne strmo, tudi
ni težko braniti višine, ker jo je lahko pre-
gledati in ji gospodariti z enim, dvema do-
bro postavljenima strelnima strojema.«

»Gotovo, saj skalna plast, kolikor se
spominjam, je na daleč skoro čisto ravna.«

»Samo da leži poševno in da jo preki-
njajo razpoke, da. Sovražnik za te razpoke
seveda ne ve. Na kratah zaznamovane ni-
so, z njihovih postojank se ne vidi, kdor
stopi na planoto, se ne vrne več, da bi jim
povedal za nje, izdajalcev pa ni pri nas. A
tudi, ko bi jih zapazil slučajno, imel bi jih
za izkopače jarke in bi jim ne pripisoval
one važnosti, kot jo imajo v resnici za
brambo. Naši nazivljejo planoto past, zakaj
mnogo sovražnikov so tam že ujeli živih in
še jih bodo, dokler se bode bojevalo tam.

Mnogo pripravnih razpok je namreč prire-
jenih nalašč, da se vanje love napadalci,
kadar naskakujejo. S slamo in grmičjem so
pokrite toliko, da maskerada drži sneg in
je vse videti čisto ravno in nepretrgano. A
ko se Lah zaletajo preko, popadajo v jame
in se kvečjemu opraskajo nekoliko. Malo-
kdaj se komu zgodi kaj hujšega. V prvem
presenečenju priskočijo naši in jih razoro-
že brez težave, ponoči pa spravijo niz-
dolu.«

»Ali ste res prebrisani!«

»Sino, a tudi sovražnik je. Kakor prav-
nim, planota je bila tako varna pred njim,
da smo lahko čisto brezskrbni pripravljali
in popravljali kar podnevi, kar je bilo tre-
ba. A naposled nam je zmedel štrno. Ka-
ko je pripravil težki top tja gor, še danes
ne vem, a nekega jutra se je oglašil nena-
doma izza vršiča nasprotne stene in sss!
covv je prihrul granata in udarila vrh sed-
la, da so le kar zaplesale sibe na okolo.
Ali ti je pomedla! Kakor telebani smo se
zijali v prvem hipu, a ko se je zablisnilo
drugič in zacvililo proti nam, smo se urnih
krah kakor martinčki poizgubili po razpo-
kah.«

Meni je bilo vse prav živo pred očmi,
saj sem lazil nekoč tam gori, zato mi je
znana okolica.

»Gromska puka!« je povzel iznova
Otrobar, »ta nam je šla pa preko računa.
Zakaj ako bode godrnjal tam gori italijan-
ski stric, nam pokvari dnevno delo, ponoči
se pa ne da opravičiti mnogo, ker bi razpoke
ponoči utegnile biti nevarne celo nam sa-
mim. A kaj smo hoteli, mirovati smo mo-

strašni moralni poraz naših sovražnikov vsled hitre osvojitve deželne glavnega mesta. Pobitost je vsled tega v Londonu in Parizu zelo velika in to tembolj, ker niso hoteli vzeti za resno nove ofenzive zaveznikov proti Srbiji in ker je bil račun, da bo pomagala Grčija, napačen. Padec Belgrada pomeni za štiriporaz konec njegovega vpliva na Balkanu, a za Rusijo, da je vse upanje na Carigrad in Dardanele brezuspešno. Za Anglijo pa pomeni, da bi mogla izgubiti Sueški prekop in Egipt.

Ob prvem grobu.

Bivši strojnik »Katoliške tiskarne« Ivan Stöcklinger, sedaj desetik pri sanitetcih, piše:

Poklican sem bil v Gorico kot strežnik v bolnišnico Rdečega Križa. Komaj sem se dobro privadil, že je Lah začel vedno bolj vsiljivo ponujati svojo prisojeno polento. Prostovoljno sem se javil za sanitetno službo na fronti in bil tudi sprejet. Odšel sem proti morju. Pot me je vodila mimo naše artiljerije in mimo 30-5 centimeterskih možnarjev. Vse cevi so bile grozeče obrnjene proti Rimu in bil sem ravno zraven, ko so sprožili 30-5 cm možnar. Oglušel sem za nekaj časa in zemlja se je tresla kakor okolica Vezuva, kadar bruha. Prišel se je krvavi ples in imel sem takoj polne roke dela. Obvezoval, tolažil in stregel sem, kolikor sem največ mogel. Ponoči sem imel službo ter sem pomagal vzdihajočim kakor sem vedel in znal. Žutraj smo za silo obvezane ranjence spravili na vozove in avtomobile za prevoz v bolnice v notranjo deželo. Seveda vsi niso bili deležni prevoza v domačijo. Mnogo se jih je tam za vedno poslovilo od tega sveta in svojih muk. Sedaj leže tam na trdem Krasu in pričakujejo vstajenja.

Ko je prvi ranjenec za vedno zatisnil svoje oči, sem hitro poiskal prostora, kjer bi mu bilo mogoče izkopati grob — na Krasu to ni lahka stvar. Mizar, star možiček, ki nas je vedno spremljal, mu je napravil lesen križ in jaz sem nanj narisal pokojnikovo ime, četo, dan smrti in primeren rek, kakor se za junaka spodobi. Truplo so že polagali v grob, ko sem končal svoje delo. Hitel sem skozi grmovje k grobu in ob vzglavju zasadil križ, nato pa prisostvoval pogrebni obredom. Svečano in pretresljivo so se glasile duhovnikove molitve ob strašnem gromenju topov in življanju izstrelkov. Vsem navzočim so silile solze v oči in v grlu nas je dušilo, da smo le z ustnicami tiho odgovarjali duhovniku, ko je molil očenaš. Kdo ve, če ne bodo jutri ali pojutrišnjem polagali nas katerega v grob, kakor polagamo tega sedaj? Danes meni, jutri tebi, velja na bojišču v podvojeni meri. Slovesen, ganljiv, a tudi strašen trenutek, ki ga ne pozabim nikdar.

Zasuli smo grob in nemi odšli — po drugega, tretjega, četrtega in dalje brez konca... Vedno več jih je bilo, treba je bilo kopati večje grobove in jih spravljati po več skupaj v en grob, in en križ je nosil imena vseh. Vsak posamezni izmed umrlih junakov se je poslovil mirno, udan v voljo božjo. Vsak se je z zadnjimi besedami spominjal žene in otrok. Zato, vdove in otroke, ne pozabite v molitvi za domovino padlih mož in očetov, katerih zadnja skrb je bila za vas.

Ker sem imel ponoči službo, sem smel podnevi k počitku. Toda koliko sem spal? Prinašali so mi križe, da sem pisal nanje

imena ravnokar umrlih. Vznemirjale so me sitne muhe in rohneče granate, ki so udarjale bliže in bliže. Naposled so me prepočile z ležišča na hlevu, kajti ena se je zakadila meter blizu do vrat. V hlevu so stali konji, a za čudo ni napravila granata nobene škode. Tudi ponoči nismo imeli miru; priplule so zračne ladje in metale bombe. Toda kmalu sem moral tudi jaz klicati sanitetjca, ker mi je bruhala kri iz prsi. Sedaj pa sam iščem zdravja in mislim na prvi grob tam na Krasu...

Junak ob Dnjestru.

Franc Škedl iz Prigorice v Dolenji (Ribnica) je pal v bitki v Galiciji. Bil je marljiv in vreden, da se je na bojišču od priprostega kmečkega fanta dvignil do narednika. Kmalu po smrti imenovanega pa dobe svojci njegovi nekaj njegove zapuščine s priloženo vizitko njegovega poveljnika nadporočnika Kandler z vsebino: »Pošiljam Vam dragocenosti mojega nepozabnega nad vse marljivega narednika Škedl. Pogled nanje vem bo za Vas težak, a naj bodo Vam kot dragocen spominek na sina-junaka (Heldenmitglied), ki naj v najlepši luči ostaja v spominu Vam in ostalim kot junak. Kar ni bilo usojeno mojemu vrlemu hrabremu Škedlu, bode Vam izročeno kot najlepša dragocenost — hrabrostna svetinja I. reda, ki jo je pokojni v polni meri zaslužil.« Priloženo je bilo nekaj denarja in dve hrabrostni svetinji — ena okrvavljena, ki jo je pokojni nosil v več bitkah, druga sveža nova, ki naj bo pripeta ob spomin na vrliga slovenskega fanta. Taka je pohvala iz ust poveljnikov, ki gledajo na naše fante. To je naša kri!

Družba Sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1915. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar:

1. Koledar za leto 1916. 2. Mesija, 2. zvezek. 3. Zgodovina c. in kr. pešpolka št. 17. 4. Zgodovina slovenskega naroda, 5. zvezek. 5. Slovenske Večernice, 69. zvezek. 6. Presveta Evharistija (molitvenik). Kdor je doplačal 80 vinarjev za broširan, oziroma 1 K 40 vin. za vezan izvod, prejme: Trojka.

Družba se bo potrudila, da častiti udje prejmejo knjige kolikor mogoče hitro.

Letošnje knjige se bodo razposlale po sledečem redu: 1. Krška škofija. 2. Razni kraji. 3. Tržaško-koprska škofija. 4. Lavantinska škofija. 5. Ljubljanska škofija. 6. Goriška nadškofija.

Ker je promet vsled vojske na Goriško zelo otežkočen, prosimo vse č. gg. poverjenike Goriške nadškofije, katerim je v sedanjih razmerah omogočeno prejemati tovrstnega blaga, da nam po dopisnici naznani, po kateri poti in na katero pošto ali železniško postajo naj jim pošljemo družbene knjige.

Vsak družbenik naj prejme svoje knjige v tisti župniji, v kateri se je vpisal.

Na poznejše izpremembe stanovišča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati.

Cenjene gospode poverjenike nujno prosimo, naj z ozirom na sedanje izredne prometne razmere po prejemu »aviza« pošljejo t a k o j po knjige na že-

lezniško postajo, da ne bo sitnih reklamacij, ki napravljajo Družbi samo zamudo in nepotrebnih stroškov. Vsem č. gg. poverjenikom, ki prejmejo po železnici po več zabojev, vlijudno naznanjamo, da se nahaja zapisnik udov vedno v zaboji z najnižjo številko.

Vsakemu zavoji so tudi priložene vpisovalne pole Družbe sv. Mohorja za prihodnje leto.

Stroške, katere so imeli č. gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

One č. gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, da čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Vojnopoštni promet z zavoji.

Kakor znano, se je vsled prodiranja zavezniških armad proti vzhodu, dalje vsled tega, ker so se na ta način podaljšale etapne črte in ker se je pomikal napad vedno dalje v težko dostopno rusko zemljo; vojnopoštna služba morala na zelo občuten način omejiti. Odkloniti se je moralo v prvi vrsti pošiljanje zavojev k armadi na bojno polje; poleg tega je bil pa začasno ustavljen tudi promet z blagovnimi vzorci. Najvišje armadno poveljstvo se je v polni meri zavedalo pomembnosti teh omejitev, ni pa moglo neodvrtljivega preprečiti, iz vzrokov ležečih izven njegove moči. Edina možnost, ki je bila dana, je obstojala v tem, da se je z največjo energijo vse ukrenilo, da se ustvari predpogoje za zopetno odprtitev zaprtih panog prometa. Naj bo izmed vseh teh predpripav omenjena samo boljša oprema vojne pošte z avtomobili. Tako vsled teh odredb kakor tudi vsled razvoja tozadevnih operativnih razmer, je nastala polagoma ona izprememba v predpogojih za službeni obrat vojne pošte, ki je omogočila — če tudi ne naenkrat, pa vsaj korakoma — zopetno odprtitev zaprtih panog prometa. Tako se je moglo že v juliju za večje število vojnopoštnih uradov zopet dopustiti promet z blagovnimi vzorci. K prvi skupini vojnopoštnih uradov so se potem druga za drugo pridružile vedno nove skupine in tudi v preteklem tednu se je število vojnopoštnih uradov, ki so odprti za pošiljanje vzorcev, zopet znatno zvišalo.

Pa tudi glede vojnopoštnega prometa z zavoji c. in kr. najvišje armadno poveljstvo ni prezrlo prvega za zopetno odprtitev primerne trenutka in je odprlo že začetkom meseca znatno število vojnopoštnih uradov za zasebni promet z vojnopoštnimi zavoji. K tem se je pridružila od 4. oktobra nadalje zelo številna skupina vojnopoštnih uradov, ki se zajedno objavlja. Ostale vojnopoštne urade, katerim mora biti z ozirom na pota in na zveze promet z vojnopoštnimi zavoji začasno še nadalje zabranjen, se bo odprlo v najbližnjem ugodnem trenutku, ki po vsem pričakovanju ni več daleč, tudi za pošiljanje zavojev.

Po doblih izkušnjah ni le nemogoče vojnopošt. zavojev, ki se jih vedno v brezštevilni množini oddaja, spraviti v prostori, ki jih je mogoče v zaledju dobiti za nabiranje zavojev, ampak tudi nemogoče te velikanske množine na obstoječih zvezah in z razpoložljivimi prometnimi sredstvi naprej pošiljati.

Da se upošteva dana sredstva za zbiranje in prevoz in da se prepreči popolno prekimbo za gospodarsko življenje tako

važnega prometa z zavoji za civilno prevažstvo, se je moralo določiti predmete, — se smejo pošiljati in dneve, ob katerih se more oddajati in sicer tako, da je mogoče pošiljati samo predmete za opravo in obleko kakor tudi razne vrste tobaka (cigare, cigarete in tobak, pipe, cevke za cigare in cigarete, cer-železnata užigala s kresilom) in da je vojnopoštne zavolje dolžno oddati samo v ponedeljek, torek in sredo vsakega tedna. Poštni uradi so upravičeni in zavezani od slučaja do slučaja zahtevati od oddajalca, da zavoj pred oddajo odpre, ali pa po oddaji istega sami odpre, da se prepriča o dopustnosti vsebine. Zavoji z nedopustno vsebino se ne smejo niti sprejemati, niti naprej pošiljati, ampak jih je vrniti oddajalcu proti povračilu pristojbine za vrnitev.

Zavoje se bo oddajalo vojnopoštnim uradom od slučaja do slučaja, kakor bodo dopuščale operativne razmere, torej navadno šele po daljšem času. Jestvine in drugi predmeti, ki se radi skvarijo, bodo redoma, tudi če se jih ni razkrilo in od pošiljanja izključilo oziroma vrnilo, došli na adresata v nevzdržnem in zdravju škodljivem stanju. Pošiljanje jestvin bi torej pomenilo zapravljjanje živil.

Veliko število vojnopoštnih zavojev, ki se je nabralo še iz prejšnjih časov na raznih mestih in zaledju, je nastalo ali vsled slabega zavoja ali vsled napačnega naslova. Iz napisov na zavojih ni mogoče dognati ne adresata ne odposiljatelja. Treba je torej kar najbolj paziti na zavoj in na pravilen naslov. Pošiljanje zavojev na drugo vojnopoštno številko na bojnem polju ni izvedljiva. Slabo naslovljene zavoje se bo torej vrnilo.

Kakor povsod, tako je tudi pri napravi vojne pošte potrebno složno in razumno sodelovanje najširših krogov prebivalstva z vojno in civilno državno upravo, da se doseže povoljen končni uspeh. Vojna uprava je vse storila, da omogoči uspešen vojnopoštni promet z zavoji, civilna poštna uprava se bo po možnosti potrudila, da ga brezhibno izvrši. Če se občinstvo pri posluževanju vojne pošte omeji na ono modro mero, ki odvrta preveliko obremenitev zavoda z nenotrebnimi in brezplođnimi pošiljankami, bo vojna uprava ne le lahko vojnopoštni promet stalno vzdrževala, ampak ji bo tudi omogočeno po odpravi potrebnejših predmetov odposiljati tudi manj nujne predmete (trpežnejše užitne predmete).

To se razglašja v splošno vednost s pristavkom, da je zasebni promet od 4. oktobra nadalje pod navedenimi pogoji dopusten za sledeče vojnopoštne urade:

6, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 47, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 126, 127, 128, 130, 132, 134, 135, 137, 139, 141, 143, 144, 150, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 171, 173, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 183, 184, 200, 201, 202, 204, 206, 207, 208, 209, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 251, 252, 253, 254, 255, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 319, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 328, 329, 330, 350, 351, 352, 353, 355, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 601, 602, 603, 604, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630.

rali prvi dan in potrpeti. Moj četovodja se je naslonil s hrbtom ob steno, založil v usta prilično množino tobaka in strmel v tla. »Dol mora!« je godrnjal. Dol mora, sem rekel tudi jaz, samo da nisem znal kako. V tem se je priplazil po razpoki naš nadporočnik. Mladi pogumni Dalmatinec ni odločil ničesar važnega brez mene. Živel je med nami, jedel z nami, spal z nami, smejal se z nami, trpel z nami. »Kaj bo, Otrobah?« me je vprašal. »Dol mora!« sva mu odgovorila jaz in četovodja oba hkrati. Potem smo imeli vsi trije vojno posvetovanje.

»To se pravi, ti si nasvetoval, kaj se mora ukreniti,« sem pripomnil jaz, ker sem si mislil, da je moral biti odločilen njegov nasvet kot najboljšega poznavalca kraja.

»Vraga sem, zeleno pobarvanega!« je oporekal prijatelj. »Kaj se mora ukreniti, mi je bila takisto zastavica kakor vsem drugim. Saj niti vedeli nismo natančno, kje naj bi stala havbica. Kar na vsako gredo se ne da postaviti takega orjaka. Sicer se kanon ni videl iz naših jarkov, a po blisku, puku in udarcu krogle smo si izračunali približno oddaljenost. In jaz sem sodil, da mora biti baterija nekje tam nad kaminom. Sicer sem bil tega mnenja takoj ob prvem strelu, samo motila me je okolnost, ker si nisem vedel tolmačiti, kako bi bili nestvor spravili tja gor, zakaj kamin je bil v naših rokah in kar meni nič tebi nič mimo nas stvar vendar ni šla najbrže. Naposled smo sklenili, da pojdeva jaz in četovodja še z enim tovarišem prostovoljcem še to noč izvohat, kje je baterija in kako bi se jo dalo s pridom ugonobiti, če ne zajeti. Drzen na-

klep in nevaren, čestiti tovariš, ti nimaš pojma!«

»Kako ne bi ga imel? Še podnevi in ne ob vojni ni zabava plaziti se po onih prepadih, nikar že ponoči in med soyražnimi postojankami.«

»In vendar smo hoteli iti. Jaz sem se dogovoril natančno s četovodjo, kako bodeva prodirala, sicer posamezno, a vendar v stiku drug z drugim, dočim bi naš tretji tovariš, vedno varno krit, skušal obračati nase pozornost sovražnih patrolj v nasprotni smeri. Tudi nadporočnik je hotel z nami po vsi sili. Komaj sem ga pregovoril, da je ostal. Čim več bi nas bilo, tem težje za nas.«

»Pa bi se mogel odstraniti poveljnik?« sem vprašal pripovedovalca.

»Poveljnik sme vse, od česar si obeta uspeha, če nima izrecnega nasprotnega ukaza; pa še tega včasih lahko prekrši, ako zahteva nenadna okolnost.«

Tako me je poučil in nadaljeval:

»Javiš smo po telefonu poveljstvu, kaj nameravamo. In kdo pojde, je vprašal major in ko je čul, da jaz, je bilo vse v redu. Pa srečo smo imeli. Baš smo se zlekli, da bi se naspali namesto ponoči, ko bo treba iz jarka in napeti vse čute pozornosti, pa je zapihala burja tam od Mrzlega vrha, znižala oblake nam nami, a kmalu ponehala. Po malem je jel naletavati sneg, droben, a kmalu gost, da se ni videlo deset korakov daleč, one vrste sneg, ki pada tudi tri dni, kadar se spravi. Gromska pošajna, voda na naš mlin! Zavriskal bi bil radosti, a ni bilo gubiti časa. Urno smo si podprli želodce, napolnili s kavo in konjakom cu-

tare, se opremili z vsem potrebnim, pregledali orožje in naboje, vzeli cepine pa hadi; sveti Križ božji! Strelji so bili v tem radi snega utihnili. Italijanski opazovalec najbrž ničesar videl ni, pa so ustavili streljanje. Oprezno smo zlezli iz razpoke. Vse mirno. Sli smo nekaj korakov, vse mirno. Pred razpoko, ki je bila poslednja v smeri naše poti, sem zakašljal. Vsak planinec ve, kako je v gorah jasen vsak šum. A vse mirno. Na kratko smo se pomenili in izpremenili načrt v toliko, da je po izpremenjenih okoliščinah odšel z nama tudi tretji tovariš. Lahko bi bili sicer v tem neprozornem ozračju izgubili medsebojni stik, zato je bilo bolje, da smo hodili skupaj. Pazno in neslišno smo prodirali, a le svoje straže smo srečavali na potu. Še dosti naglo smo dospeli pod steno, ki je stala nasproti našim postojankam in izza katere je lučal Lah granate na nas. Bes ga lopi!«

»Pa so vas straže pustile mimo, ne da bi vas bile ustavljale? Ali ne kliče straža, ako se ji bliža kdo?«

»Gotovo, ako pride in kdor pride neznan, nenadoma ali nenaznanjen. Kjer pa se gre za važna podjetja v bližini sovražnih postojank, ki bi se lahko opozorile s stražnimi klici, tam se opozore vse naše postojanke po telefonu in potem ne kličejo straže, temveč se prepričujejo z drugimi dogovorjenimi znamenji o prisledcih. Tako smo tudi mi nemoteni dospeli pod steno. Tu smo se naslonili, da bi si oddehnili nekoliko. Ob navpični skali sneg še ni pobelil tal. A skoro smo se napravili dalje. Jaz, ki sem poznal steno, sem poiskal zev, ki je leto za letom zijala nekaj centimetrov

več in je bila pri zadnjem posetu baš tako široka, da bi se mogel odrasel človek zasilo preplaziti skozi. Sedaj pa je bila, najbrž radi vednega pretresanja, uprav komodna. Za dvajset minut smo bili na oni plati. Sneg je naletaval brez prestanka, ozračje je bilo čisto neprozorno. V sovražnih postojankah smo bili, zato je bilo treba dvojne pozornosti. Poslej sem jaz korakal na čelu in stiskal v pesti pripravljen revolver. Radi slabega vremena nisem videl, kam vodim tovariše, vendar sem upal, da ne zaidemo. Po tleh sem večkrat opažal oslovskih sledov in koder osel lahko hodi po štirih, tam pridemo že še mi po dveh. Morda uro dolgo smo hodili tako tipaje, ko se je dvignila iz motnega ozračja temnejša senca, široka in prostrana. Še par korakov in pred nami je bila kaminova stena. Na vrh nismo videli, treba je bilo torej gor. Nevarno podjetje v teh razmerah! Sepetaje smo se posvetovali in sklenili: naprej, pa najsi v smrt!«

»Po kaminu v sovražnih rokah?«

»Po kaminu v sovražnih rokah! Drzno je bilo, drzno; a kaj smo hoteli? Ali naj bi se bili obrnili tukaj, ne da bi bili izvršili nalogo in našli havbično stališče? Za vse ne vem kaj ne! Naprej torej! Zakaj ob kaminu ali vsaj v bližini ni bilo laške straže, ne vem. Vsekakor je bila to velika sovražnikova napaka, a koristna nam. Razvili smo vrvi in odrnili kvišku; prvi jaz, drugi četovodja, zadnji ostali tovariš, za vrvine dolžine vsakebi. Po primernem naporu smo prisopli do onega mesta, kjer je držal v kamin oni rov, po katerem sem bil svoj čas pribežal skozi duplo iz laškega ujet-

Makedonija in Makedonci.

Poleg dosedanjih bojišč je postala isto sedaj tudi Makedonija. V momentu, ko se Bolgarija pripravila na oprstitve svojih bratov v Makedoniji, je tudi četverospornost sklenil svoj bojni načrt. Zatrjeval je, da hoče pomagati Srbiji iz njenih stisk, namerava pa predvsem utemeljiti na drugi podlagi svoje dosedaj brezuspešno pustolovstvo v Dardanelah. V Solunu so se izkrcale angleške in francoske čete, italijanske jim skoro sledile. Zapadne vlasti so se na ta način kljub protestu Grčije polastile tega važnega razhodišča železnic na balkanskem polotoku. Sledila bode okupacija Makedonije, ako tega ne bodo prej preprečile bolgarske čete. Makedonija tako gotovo v kratkem času stopi v ospredje splošne zanimivosti.

Makedonija je dežela, ki je postala vsled svoje geografske lege in odkar je bila odvzeta turskemu oblastu, za Evropo v političnem in ekonomičnem oziru veliko važnejša. Spozna se to takoj, če se pogleda na njeno razmerje k balkanskemu polotoku. Ta je razdeljen po svojem goratem sestavu v dva precej različna dela. V zapadnem delu se nahajajo mnoga gorovja, ki se raztezajo od severa proti jugu. V tem okvirju gorovja leže: Bosna, Dalmacija, politični stvor vroče doline reke Neretve, Hercegovina, kršna in napol patrijarhalna Črna gora ter Albansko Primorje. Vse te dežele teže na zapad. Drugače pa vzhodni del Balkanskega polotoka. Tam se razprostirajo gorske črte od zapada na vzhod in se naslanjajo na gore Balkana, ki tvorijo razvodje timoške doline.

V zvezi z Balkanom se dviguje veliko višja gorovja Rodopska, Ozeğovska in Rilska, stvarjajoč tri dele gorskega okvirja. Zapadni del tvori sedaj Bolgarija, ki je po naravi odprta proti Aziji. Vzhodni in zapadni del Balkanskega polotoka pa vežeta od Donave dol Srbija in Makedonija. Prva obsega dolino Morave, slednja postaja šele v dolini Vardarja politično-geografska skupnost. Reka Morava in Vardar tvorita najvažnejše doline Balkanskega polotoka. Po teh dveh dolinah teče železnica od Belgrada do Soluna, ki je najkrajša pot iz srednje in zapadne Evrope do Egejskega morja. Skozi Makedonijo pa vodi tudi največja in zelo važna prometna črta od Jadranskega obrežja do Carigrada. Teče še vedno, čeravno je od Bitolja do Soluna in od tu do Carigrada že nadomeščena po železnici, ob stari, slavni rimski cesti Via Egnatia militaris Romanorum, ki je izhajala iz Drača. Makedonija je vsled tega v prometno-političnem oziru najvažnejši del polotoka. Samo ozek gorski prehod jo veže s Srbijo, drugače je oddeljena od Srbije in Bolgarije z visokimi gorami, čez katere je le malo ozkih prelazov. V Staro Srbijo vodi iz Makedonije Kačanški prelaz na Kosovo polje, slavnoznano po bitkah, ki so se bile na njem. Iz Bolgarije se pride po dolini reke Strume in dolinah Krive reke in Bregalnice doli v Makedonijo. Od Grčije jo deli razvodje reke Bistrice, od Trakije pa jo dele višine, ki obdajajo vzhodno obrežje Meste.

Dasi leži v isti širinski stopnji s srednjo in južno Italijo, ima ta dežela razen nekaterih krajev ob morju, le zmerno kontinentalno podnebje. Po zimi zamrznejo

vse reke. Sneg zapade nizko doli do gorskih podnožij. Tedaj se brzo preseljujejo napol divji pastirski rodovi z visokih gorskih brd v ravnine ob morju, kjer prezimujejo s svojimi čredami. — Makedonija je tako velika kakor Štajerska, Koroška in Kranjska dežela skupaj. V zadnjih letih turskega gospodstva je štela približno dva in pol milijona prebivalcev.

Polna naravnih zakladov in zelo rodovitna, je samoobsebi vzbujala že iz davnih časov poželjivost sosednjih narodov. Vsled tega je postala Makedonija v narodnostnem pogledu prava zmes narodnosti. Število tu živčih Bolgarov gotovo presega en milijon. K temu pride 200.000 Grkov, ki bivajo v mestih in obrežnih vaseh in kakih 250.000 Bolgarov in 50.000 Kucovlahov, ki pripadajo grški cerkvi in se prostovoljno helenizirajo. Vsak, ki je prepoštoval Makedonijo, je čudom opazil ta etniški spremenjajoči pojav, ki z vednim asimiliranjem slovanskih, albanskih in rumenskih narodov obnavlja Helenizem, pojav, na katerega je opozoril že Fallmerayer.

Srbi živijo v Makedoniji v severnem goratem delu Porečja. Španjolski židje so se naselili vsled izgnanstva iz Španije v Solunu. Oni tvorijo tu glavno maso prebivalstva, 60.000 oseb njihovega plemena daje mestu obličje židovskega mesta. Mohamedanskega življa v Makedoniji se ceni po zadnjih turskih vojaških matrikah iz leta 1910., na kakih 900.000 duš. Ti se sestajajo iz Albancev, Turkov, nomadnih selčuških plemen, Jurukov in Konjarjev. Slednje imenovani dve plemeni sta se priselili kot ovčji pastirji in pastirji velblodov iz Azije, dandanes pa se pečajo z rejo malih gorskih konj. Razun teh pa se nahaja po makedonskih gorah še vse polno drugih narodnosti. Razpršeni ostanki narodov in plemen, ki jih je privabila lepa makedonska dežela, kakor privabi, topel, žareč plamen večje.

Makedonija se deli po svoji topografski sestavi v mnoge večje in male doline, katerih kulturna središča tvorijo večja ali manjša mesta. Prebivalci po mestih so civilizirano ljudstvo balkanskega polotoka. Glavni kraj in naravno središče je Solun, ki leži na krasnem, rodovitnem obrežju, Turki so iz umljivih razlogov odvrnili del naravnega prometa iz Soluna v Carigrad. Po bucareškem miru je postal Solun sedaj grški, mesto brez potrebnega zaledja, ki je bilo, kakor znano, dodeljeno Srbiji.

V starem veku se je imenovalo Makedonija le ozko ozemlje okoli Soluna s Pello, rojstnim krajem Aleksandra Velikega. Danes leži na tem mestu revno grško selo Bellos. Solun je zgradil nek grški kralj in ga je imenoval na čast svoji soprogi Tesaloniki. Od 5. stoletja naprej je bila Makedonija slovanska dežela, a šele v 8. stoletju so naselili Bolgari, prastar alajski narod konjenikov s turskim jezikom. Pomešali so se brzo s Slovani, pozabili svoj materni jezik in začeli ustanavljati prvo slovansko-krščansko državo v Makedoniji. Celotni njihovi največji dedni sovražniki, Grki, so spoštovali njih kulturno dostopnost in sposobnost za civilizacijo. 400 let so se bojevali pozneje Bolgari in Grki za posest bogate pokrajine, dokler so se toliko oslabili, da niso mogli ubraniti Srbom pod vodstvom desetega Nemanjića, carja Stjepana

mrak je bil, ko smo prispeli po snegu v domačo razpoko. Dva moža laške straže, katera smo zajeli na potu, smo prignali seboj, da ni bilo čisto brez nič. Doma smo poročali, kar smo videli in po telefonu javili poveljstvu. Le-to je dalo našim baterijam potrebna povelja in pojasnila.

Prijatelj je prenehal in si prižgal cigareto.

»Sedaj sem brž pri kraju. Krasno jutro se je narodilo drugi dan. Sneg je bil prenehal že ponoči, ujasnilo se je in pritisnil mraz. Dosti zgodaj zjutraj nas je pozdravil prvi sovražni strel. Kroglja se je malo zarila v sneg, odletela, se prevrgla nekajkrat in se pomirila, ne da bi se bila razpočila. Zdajci je zarjul stric Marko v naši bateriji, skriti kakih tritisoč metrov proč od nas. Granata je zatulila in se vrgla v smer proti sovražni havbici, ki je spriču tega takoj pozabila na nas. Ko več minut k nam ni bilo nobenega novega strela, smo nekateri jeli zvedavo lukati izza kritij. Vdrugič je zarohnel Marko, zvedavo smo zrli za kroglo, ki je v mogočnem loku besnela na sovražnika. Še enkrat je poslal jekleno svarilo havbici. A komaj se je tretja krogla skrila za vršičem nasprotnih stene našim očem, je strašno zagrmelo, zemlja se nam je stresla pod nogami, v daljavi za steno smo ugledali velik oblak dima in z daljnogledi so se videli veliki kosi kamenja, leteti v mogočnih lokih po zraku. Kmalu nam je sporočil telefon, kaj se je zgodilo. Naša granata je udarila tako srečno v sovražno baterijo, da je pogodila prostor z naboji, ki so se razleteli. Mogočna eksplozija je pretresla masiv okoli kamina, podnožje se je odtrgalo pod lafeto od temelja in s topom vred zagrmelo v dolino. — — — S povišanjem je vse tri nagradilo poveljstvo za nevarno poizvedbo.«

Dušana, zasedenja Makedonije in njihove začasno oblasti. V letu 1389., po bitki na Kosovem polju, so počeli Osmani osvajevati si deželo in so jo koncem 15. stoletja popolnoma podjarmili.

Težji kakor turski jarem pa je bil bolgarskim Makedoncem vpliv grške cerkve. Vladike patrijarhata se niso strahili nikakih sredstev, da preprečijo obnove obsovažene bolgarske narodnosti. Šele ko je Rusija v svrhu oslavitve grške cerkve, dosegla leta 1870. v Carigradu bolgarski eksarhat, so dobili Bolgari narodno cerkveno oblast in s tem podlago za politični preobrat naroda. Rusko-turška vojska je prinesla severnim Bolgarom svobodo. Ko so se l. 1885. združili z vzhodnimi Bolgari, se je pričela borba za osvoboditev juga. Prebivalstvo Makedonije se je vdeleževalo te borbe z vso močjo. Začetkom 20. stoletja je zasnovalo revolucionarno organizacijo, ki je imela v vseh makedonskih mestih svoje odbore, s svrhu, da pripravi splošno revolucionarno dvignjenje. Ponesrečena vstaja na severu l. 1903. je bila s srčno udušena, bila pa je povod, da sta Rusija in Avstrija započeli reformno akcijo, sklenjeno l. 1903. v Münstegu. Ker se je stvarjalo Makedonijo kot politično enoto, so se Grki in Srbi upirali započeti reformaciji.

Od leta 1909. je pritiskala Rusija v Sofiji k sporazumljenju s Srbijo glede Makedonije. Sklenila se je balkanska zveza, ko so vladajoče rusofske struje v Bolgariji privolile, dasi nerade, v delitev Makedonije. Po turški vojni pa je Srbija zahtevala celo Makedonijo kot vojno pridobitev. S tem se je vpela druga balkanska vojna. Bolgarija je morala, od vseh strani napadena, odstopiti vsled bucareškega miru večji del Makedonije, izjavila pa je takoj po svojem kralju da ne smatra osvoboditve makedonskih bratov za dokončano. Z ofenzivo Nemčije in Avstrije se je pričelo novo poglavje v zgodovini Makedonije.

Pohvalno priznanje 17. pešpoku.

Gospod deželni predsednik baron Schwarz je prejel naslednje pismo:

Vaša ekscelenc!

Vaša ekscelenc! ste bili že enkrat tako dobri, da ste pohvalno omenili neustrašeno hrabrost podrejenih mi vrlih Kranicev.

Polagam vrednost na to, da Vaši ekscelenci, kot najvišjemu šefu dežele Kranjske, naznanim pred kratkim izšlo pohvalno priznanje našega zbornega poveljnika, kot glasen dokaz za to, da se hrabri sinovi Kranjske vsikdar in povsod in v vseh položajih junaško bijejo, nikdar ne omahujejo niti se umaknejo.

Tako bo tudi ostalo do slavnega in znamenitega konca!

Blagovoliite sprejeti, Vaša ekscelenc, pozdrave polka in izraz najodličnejšega spoštovanja udanega

Ventour,

podpolkovnika, t. č. polkovn. poveljnika.

Na bojišču, dne 2. 10. 1915.

Povelje skupinskega poveljstva.

Stanovišče, dne 19. sept. 1915.

C. in kr. pp. št. 17. se na najvišje povelje loči iz zveze skupine.

Nad mesec dni je stal ta hrabri polk pod mojim poveljstvom, je tekom tega časa v zavinku Iwanie obrezuspešil vsak poizkus sovražnika, da bi se približal njihovim postojankam, je l. in 2. septembra tvoril jedro napadalne skupine, ki je imela trdno voljo, da vrže sovražnika iz utrjenih postojank severno od Zaleščikov. Ko se je potem sovražnik umaknil in je polk prišel k Seretu, je pri Muskarovu junaško izsilil prehod čez to reko, vrgel sovražnika in držal pridobljeno ozemlje proti vsakemu napadu. V predmostni postojanki ŽyrawkaBedrykowce-Hluske je stal polk na najbolj ogroženem prostoru ter je vsikdar odbil naval daleko močnejših sil.

Za gori kratko opisano odlično delovanje izrekam polku v imenu Najvišje službe moje priznanje in želim, da bi polk pod izkušenim vodstvom svojega polkovnega poveljnika v novi zvezi dosegal vedno take uspehe kakor tukaj in da bi bilo polku dano, da se v blagor celote in na čast polku dalje bori hrabro in zmagovito.

Henriquez m. p., podmaršal.

Pismo iz Gorice.

Po zadnjem laškem bombardiranju Rudečega križa imamo Goričani precejšen mir. Kak popoldan se nam skoro zdi, da vojske ni, da je kje daleč v Galiciji. Ker imamo par dni precej lepo vreme, se spominjamo, kako smo druga leta hodili v okolico na izprehod. Drug drugega dražimo, češ, pojdimo na pol litra v št. Maver ali št. Ferjan, ko je tako lepo vreme. V eni uri smo tam. — Da je to nemogoče, uvidi vsak, ki ve, da so v št. Ferjanu Lah, ki so nam popili gotovo vse vino. Saj sem videl pred par dnevi dopisnico iz Dobrovega pri Medani, v kateri piše nekdo svojemu znanecu v Gorici, da vendemmia non è nulla

(trgatev ne bo nič). Vsak lahko ugaane vzrok, zakaj ne bo nobene trgatev. Pozobali so jo laški vrabci (krščenj).

Nesreč v zadnjih dveh mesecih ni bilo mnogo; niti od daleč se ne dajo primerjati sedanje žrtve z žrtvami prvih dveh mesecev. Ljudje so bolj izkušeni; ogibajo se mest, kjer vedo, da ni zdravo za njih glavo. Drugič pa jih je polovico manj kot prve mesece. Vendar pa je opaziti, da se precej ljudi vrača. Kako naj sodimo o tem? Zdi se nam, da je na splošno bolje, da ostanejo oni, ki so na varnem, na svojem mestu.

Tudi draginja bi se z naraščajočim prebivalstvom povečala. Že sedaj je precej občutimo. Zdi pa se nam, da trgovci precej prispevajo k tej draginji. Nekaterim je vojna »die melkende Kuh«; ti si gotovo ne žele konca vojne.

Nekatere stvari so predrage. Tako n. pr. milo. Če se temu ne odpomore, nam res ne ostane drugega kot da postanemo zamorci, sicer ne oni, s katerim so nas strahili Italijani, pa vendar še vedno nevarni kulturnim narodom. Slanina je postala delikatesa. Salami so »curiosum«, vendar jih je mogoče videti v nekaterih oknih. Tukaj se jih človek nagleda, ne da bi kaj plačal. Kako dolgo bo to še mogoče, nam ni znano; nekateri strahijo, da vpeljejo tudi za samo gledanje neke cene. Moj Bog, kaj vse nas še čaka!

Še o nekem žalostnem poglavju bi se dalo govoriti. Neverjetno se glasi, a je resnično: Gorica je postala javna hiša (»sit venia verbo«). Kolikokrat se je že tožilo, da se je razpasla ne daleč za strelskimi jarki nečistost. Vojaška številka »Slovenca« je tako jasno povedala, kam pelje nečistost posameznike, a kam pelje tudi cele narode in države. Kaj nam pomagajo zmaghe na severu, kaj lavorike na jugu, kaj naše prodiranje v Srbijo; če prodre v naše življenje drug neukrotljiv sovražnik, če se vrnejo naši možje in mladeniči okuženi domov, če bo našim dekletom zaprtro mirno in srečno rodbinsko življenje. Roko na srce! Tu je rana, ki potrebuje zdravnika. Ali naj bodo res vse naše žrtve zaman, ali naj bo res ves naš boj le za mesenost?

To je ono žalostno poglavje, o katerem se je že tolikokrat pisalo, a ostalo, kakor se zdi »glas vpijočega v puščavi.«

Juriš na hrib Sv. Mihaela.

Karol Švigelj, brat č. g. Viktorja Švigelja, kaplana na Blokah, piše dne 14. septembra med drugim:

Kar se tiče boja na soški fronti, traja še vedno in nepretrgoma, dasi artiljerijski ogenj ne dosega več tiste ljutosti in silovitosti kakor meseca julija in jo, mislim, ne bo več dosegel. Boj z dne 22. julija ostane vsem, ki smo ostali živi, v neizbrisnem spominu, Italijanom pa, mislim, še bolj. Sami domobranci mojih let in dosežen je bil tak neverjeten uspeh nad groznim sovražnikovo premočjo. Zamizal bi, ko bi Ti bilo mogoče od blizu opazovati juriš na bajonet in čudil bi se, da je kaj takega mogoče. Šlo je po bliskovo in po bliskovo je bil sovražnik vržen iz zavzetih strelskih jarkov tam gori na vrhu hriba Sv. Mihaela — sredi najhujšega dežja šrapnelov in granat in krogel iz strojnih pušk. Hrib Sv. Mihaela sicer sam na sebi ni visok, a obvladuje vso okolico in je takorekoč ključ cele goriske pozicije. Da smo imeli tudi mi izgube, je samo ob sebi razumljivo. Brez izgub ni zmaga. Da bi pa Italijan fronto predrl, pa lahko mirno spite. Za to je imel ugoden trenutek samo začetkom vojne, dva do tri prve dni, katero je zamudil in sedaj mu je za vedno odklenkalo. Še vedno sem tega mnenja, da bomo mi pili njegovo vino in ne on naše.

Kar se tiče poštenja, se ne boj, tu sploh ne moreš biti drugačen; sicer me pa v tem oziru poznaš. Vreme imamo lepo, zrak zvrsten. Samo srčna bolezen mi nagaja; najhujše je, ker ne morem spati in se zato nikoli ne prespim. Ko sem pa vsled tega že preveč utrujen in zaspan, pa tako zaspiam, da me tovariši komaj zdrajijo. Vina radi svoje boleznj ne pijem nič ali pa tu in tam nekoliko.

Moje misli so vedno doma, in to je pa najhujša bolezen. Tolažim se s tem, da bo enkrat tudi te vojne konec in potem bo svidenje tembolj veselo. Prisrčen pozdrav materi in Tebi! Tvoj brat Karol.

† Stefan Kühr.

Orgske Slovence je zadela nova bridka izguba. Umrli je 24. septembra t. l. po enajstletni boleznj Stefan Kühr v Bratuncu in bil pokopan v nedeljo 26. septembra v Belatincih. Pokojnik je bil poleg kanonika Franca Ivanocija (†1913) in župnika Jožefa Klekca najvnetejši delavec za narodno prebujenje ogrskih Slovencev, posebno pa njihove mladine. Po dovršenih gimnazijskih študijah je vstopil v somboletski bogoslovnic, pa je moral študije popustiti, ker je zbolel za jetiko. S toliko večjo vneto pa se je, dasi dolgo priklenjen na bolniško posteljo, lotil narodnega dela. Delil je svojim rojakom slovenske knjige, dopisoval je v slovenske liste (»Straža«, »Slovenski Gospodar«), spodbu-

jal in bodril rojake na delo, nabiral narodno blago in ga po + dr. Karlu Štreklju objavljaj v mariborskem »Casopisu za zgodovino in narodopisje«, in vse to bolan, zmiraj smrt pred očmi. Njegova zasluga je tudi, da so dobili ogrski Slovenci l. 1913. svoj tednik »Novine«, posebno pa to, da se te »Novine« (in obenem tudi mesečnik

»Marijin list«) tiskajo z našimi črkami in ne več kakor skozi stoletje prej v ogrskem pravopisu. Pripravil je svoje rojake na ta težki, a silno pomembni korak z razširjanjem naših listov (»Domoljub«, »Slovenskega Gospodarja« i. dr.). S tem je padel kitajski zid, ki je bil zgrajen med nami in našimi rojaki na Ogrskem.

Kazen za umor Franc Ferdinanda se Srbiji bliža. — Vojska se odločuje na Balkanu.

Ententa je pridobila Italijo, ž njo pa izgubila srečo. Z njeno pomočjo je upala končati Avstrijo in vzeti Carigrad. Uspeh? Zmagovita Avstrija v zvezi z Nemčijo sama zna pota proti Carigradu. Z Italijo je ententa napravila vse simpatije na Balkanu. Bolgarija se je z gnusom obrnila od izdajalca, pa tudi Srb laške zavezniče ne more, ker ta celo v njegovi najhujši — smrtni uri zahteva, da se mora odpovedati vsem svojim zahtevam ob Adriji.

Grki ne marajo Italije na Balkan ker jim hoče vzeti njihovo za bodočnost zaželjeno posest. Ravno radi Balkana so v Londonu privzeli Italijo. Posledica? Ostri napadi v Londonu, Parizu in Petrogradu na zunanje ministre. Očitajo jim, da so zapravili in izgubili bitko na Balkanu. Celo leto so se ententini diplomati trudili spletkačiti, grozili, ponujali vse mogoče na Balkanu, da bi nanovo skovali balkansko zvezo proti osrednjim silam. Danes pa je Bolgarija že v vojni s Srbijo. Belgrad pa v naših rokah. Ta pa bo odločilna za izid svetovne vojske. V strašnem obupnem in najbolj krvavem boju svetovne vojne se sedaj piše usoda Srbije. Grey je v zbornici rekel: »Srbija se bori za svoj obstanek.« Kar je rekel naprej, pomenja: »Tudi ententi se gre za obstanek.«

Vsled naših zmag in zavezništva z Bolgarijo in Turčijo že nekaj dni pišemo: Rumunija ostane nevtralna, Grška pa tudi in ne pojde Srbiji na pomoč. Sadovi Judežvega izdajstva in dela. Ententi privoščimo to plačilo in laško zavezništvo od srca.

× × ×

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. ur.) Uradno razglašajo:

Čez Erino Brdo prodirajoče c. in kr. čete so vrgle sovražnika čez potok Boličica, ki se pri Vincu izliva v Donavo. Ob obeh straneh Morave prodirajoče nemške sile so z bojem vzele Požarevac.

Bolgarska prva armada je pričela napad čez srbsko vzhodno mejo in se je polastila postojank med Bjelogradčikom in Knjaževcem.

Nomestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. oktobra. Veliki glavni stan: Operacije vojne skupine generalfeldmaršala pl. Mackensen po načrtu napredujejo.

Južno od Belgrada in od Smedereva so bili Srbi potisnjeni zopet nazaj. Ujetih je bilo 450 Srbov in zaplenjeni trije topovi (med njimi eden težak); utrdbe na južni bojni črti Požarevca so bile danes ponoči vzete z naskokom. Utrjeno mesto je tako padlo v naše roke.

Prva bolgarska armada je pričela napad čez srbsko vzhodno mejo; vzela je prelazne višine med Bjelogradčikom in Knjaževcem.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Prodiranje v Srbijo.

Sofija, 15. oktobra. Listi poročajo, da se Srbi tako južno od Belgrada kakor tudi v Mačvi ljuto branijo, da zadrže ali vsaj zavlečejo prodiranje zaveznikov. Avstrijske in nemške čete pa pridobivajo trino na prostoru, če se tudi radi močnega odpora in težavnega ozemlja le počasi prodira. Zavzemajo eno za drugo važne višine, za katere se Srbi ljuto bijejo tudi do zadnjega moža. Srbske izgube so zelo velike. Srbi so zelo močno utrili višino Avala, na katero so bili vrženi včeraj. Upajo zato, da jo bodo dolgo in uspešno držali.

Pritisk na tri bojne črte.

Berolin 15. oktobra. Iz Londona se poroča: Iz Srbije včeraj došla brzopjavka poročila, da sovražnik na vse tri bojne črte močno pritiska. Avstrijci, Nemci in Bolgari zbirajo nove čete. Srbi se še drže in more sovražnik le korakoma napredovati.

Sofija. Zaplenjeni srbski topovi so bili večinoma nepoškodovani.

Budimpešta. »Esti Ujsag« poroča: Naše prodirajoče čete so našle v zasedenih srbskih krajih velike zaloge, kar dokazuje, da je bila letina v Srbiji izvrstna. Srbi so se obupno borili, a ne zbog upa na zmago, le za čast orožju.

2000 topov na črti Sava—Donava.

Sofija, 14. oktobra. »Kambana« poroča iz diplomatskih virov, da je v ofenzivi

proti Srbiji bila artiljerija veliko močnejša kot pa pri Gorlicah. Nič manj kot 2000 topov je bilo koncentriranih na črti Donava—Sava, ki so cele dneve sipali svoj uničujoč ogenj. Šele nato je pričela napadati pehota. Srbske čete na bolgarski meji so dobile nujen poziv, naj gredo proti Smederevu. Tako je ostalo na bolgarski meji malo srbskega vojaštva.

O zavzetju Belgrada.

»Az Est« je priobčil sofijsko poročilo o zavzetju Belgrada, ki se med drugim glasi:

Priprava za zavzetje se je začela 5. oktobra. Opoldne so začeli delovati topovi v Zemunu, vsi naenkrat. V Zemunu se je opazalo po pet strelav v minuti. Izstrelki so večinoma iskali Kalimegdan, par k med mestom in trdnjavo. Kmalu nato so se oglašili topovi tudi iz Pančeve in tudi okolica Bežanije se je stresala pod gromenjem možnarjev. Nato je sledil artiljerijski napad na oba Ciganska otoka in na proti Donavi obrnjenemu delu Kalimegdana. Noben strel se ni oddal na mesto, vsi so bili namerjeni na vojaške točke, kakor so jih dognali letalci. Ugotovilo se je, da je ta dan en močnejši izstrelke zadel poslopje srbskega vojnega ministrstva. Več zidov je bilo stisnjenih, kakor bi bili kulise.

6. oktobra je napočilo oblačno jutro. Zavezniška artiljerija je začela ljut ogenj. Vsako uro je padlo najmanj 300 izstrelkov na postojanke krog Belgrada. Popoldne se je vreme razjasnilo. Ogenj je znašal sedaj že 500 izstrelkov na uro, na mnogih krajih tudi več. Branilci niso odgovorili niti z enim samim strelom, tako da bi se bilo dalo misliti na izpraznitev.

Večerni mrak se je dvigal, pri elektrarni in Ciganskem otoku se je pokazal ognjen steber. Artiljeristično delovanje se je ponoči z velikim povdorkom nadaljevalo. Strelav ni bilo mogoče razločevati, ker so se vsi skupaj zlili. Belgrad je bil zavrt v težak črno-rdečkast sij, le na dveh mestih je bilo videti ognjene stebre. Proti 11. uri zvečer se je pri Vojnem otoku opazilo neko gibanje, Srbi so vedeli: sovražnik je začel prehod čez reko. Nenadoma so začele delovati srbske puške, strojne puške in topovi, ki so bili dolejš kljub strašnemu obstreljevanju tihi. Istočasno so dosegli pontoni, ki so drsili mimo druge veje Vojnega otoka, srbski breg in pristali nasproti Kozarove, dosegli tudi levo od stolpa Nebojse breg in izkrcani vojaki so z »Ura!« naveli na nasproti ležeči železniški nasip, kjer so se, ker so začele srbske puške premočno delovati, zakopali. Na drugi strani mesta so Nemci medtem jurišali Ciganski otok in dospeli za tamkajšnje otoške postojanke.

7. oktobra, v četrtek, zgodaj zjutraj so se pripeljali po Donavi in Savi avstro-ogrski monitorji in prisilili srbske topove, po vrsti drugega za drugim, že po prvih strelah k molku. Ako se je kaka baterija dalj časa držala, so namerili nanjo ogenj z drugega brega iz 30 do 40 možnarjev.

8. oktobra je bil neprestan artiljerijski dvoboj. Pionirji in saperji so prepeljavali bataljon za bataljonom na drugi breg. Čez dan je deževalo, kakor prvi del noči, tako močno, da je v napadu nastopil majhen odmor. V poznejšem delu noči so začeli Srbi močno streljati iz strojnih pušk, ki so bile postavljene po hišah v mestu. Tudi baterije napadalcev so marno delovale. Od Save sem so Nemci po ogorčenem boju osvojili Banovo brdo. Avstroogrške čete so udrele po krvavem boju v skrajne dele mesta. Tako je padel Belgrad.

× × ×

Prvi boji med Srbi in Bolgari.

Dunaj, 15. oktobra. »Südslaw. Korr.« objavlja: Iz Sofije je došlo splošno poročilo o prvih bojih proti srbski armadi po uradnih poročilih. Med drugim se izvaja:

V torek ob jutranji zori so se pričeli boji proti Srbiji. Takrat so padli prvi streli od srbske strani, ki so bili uvedli tretjo vojsko na Balkanu. Močnejši srbski pehotni oddelki s strojnimi puškami so prekoračili zahodno od Bjelogradčika bolgarsko mejo, ne da bi bili prvotno zadeli na odpor, ker so se bile bolgarske čete na povelje umaknile.

Srbi so v varstvu teme in megle poizkušali vzeti vrhove Rosovit Kamac in Korico Glava. Posrečilo se jim je že to deloma, ko so došli bolgarske čete napadle Srbe. Vnel se je trd boj, ki je trajal do večera z velikimi izgubami na obeh straneh.

Končno so bili Srbi vrženi n pognani čez mejo.

Tam so se bodoči dan borili, ko se je bil sovražnik zakopal. Došla so z obeh strani ojačenja. V sredo so bili boji že obsežnejši in so udrl močni srbski oddelki pri Kjustendilu, Trnu in Bozelovu na bolgarsko ozemlje. Izjalovili so se poizkusi Srbov, da bi bili zasedli strateško važne točke, a boji v četrtek mestoma še niso bili zaključeni.

Napoved srbskega tiskovnega urada, da so prvi napadli Bolgari, ovrže dejstvo, ker so se bili prvi boji na bolgarski zemlji.

Srbski napadi pri Bjelogradčiku.

Sofija, 15. oktobra. Srbske čete so napadle predvčeršnjim zjutraj pri Kitki v bližini Bjelogradčika Bolgare. Boji so trajali več ur. Bolgari so ujeli mnogo Srbov, med tem ko so Srbi ujeli samo tri Bolgare. Končno so se Srbi umaknili, nakar so Bolgari zasedli višine.

Obstreljevanje Knjaževca.

Sofija, 15. oktobra. V svojem poročilu od torka pravi bolgarski generalni štab, da so bolgarske čete le še 10 km oddaljene od Knjaževca in da težka bolgarska artiljerija že ljuto obstreljuje ta kraj. Kot prvi plen je poslal brigadni poveljnik v Kjustendilu popolno srbsko gorsko baterijo, ki je bila postavljena na višinah, pa jo Srbi niso mogli pravočasno odpeljati nazaj, ker so Bolgari zelo hitro prodirali.

Bolgari korakajo proti Zaječarju.

Dunaj, 15. oktobra. »Fremdenblatt« poroča iz Haaga: Bolgarski napadi so naperjeni tudi proti Zaječarju, da se tako združijo z avstrijsko-nemškimi četami.

Srbi zasedli timoško dolino.

Kristijanija, 15. oktobra. »Aftenposten« poroča iz Pariza: Boji pri Smederevu so bili nenavadno krvavi. Velike srbske čete korakajo proti tistim točkam, ki se stikajo ob bolgarsko-rumunski meji, da preprečijo, da bi Bolgari zasedli timoško dolino in se nato združili z avstrijsko-nemškimi četami. S tem naj bi se odvrnila nevarnost obkolitve srbskih bojnih sil.

Splošno bolgarsko prodiranje proti Srbom pričeto.

Dunaj, 14. oktobra. Danes zjutraj se je pričelo splošno prodiranje proti Srbiji.

Srbski vlak in kolodvor uničen.

Lugano. »Secolo« poroča iz Bukarešta: V boju med Bolgari in Srbi pri Robiznici je bil uničen srbski vlak s strelivom in kolodvor Tabanovic.

Obstreljevanje vlaka z rusko municijo za Srbe.

Bukarešt, 15. oktobra. »Independance Roumaine« poroča na podlagi uradnega obvestila, da je včeraj zjutraj ob 4. uri bolgarska artiljerija v bližini Negotina obstreljevala srbski vlak, ki je vozil rusko municijo iz Prahove v Zaječar.

Srbi izpraznili Grahovo.

Budimpešta, 15. oktobra. Srbi so izpraznili Grahovo, ki je končna srbska železniška postaja ob Donavi.

Municijski prevozi za Srbijo zajeti.

Kodanj, 15. oktobra. Kakor se poroča iz Bukarešta, so Bolgari zajeli eno ladjo z municijo za Srbijo. Tri druge ladje so bežale v neko rumunsko пристanišče.

Berlin, 8. oktobra. »6 Uhr Blatt« poroča iz Odese, da pogrešajo parnik »Sebastopol«, ki je vozil vojaške in vojni material iz Odese v Srbijo.

Načelnik črnogorskega generalnega štaba se bojuje v Srbiji.

Lugano, 15. oktobra. »Giornale d'Italia« objavlja razgovor z bivšim črnogorskim ministrskim predsednikom Radovićem, ki je bil med drugim izjavil, da se načelnik črnogorskega generalnega štaba in številni drugi višji častniki bojujejo v Srbiji. Črnogora ima dosedaj veliko tisoč mrtvih in ranjenih.

Beg iz srbske armade.

Sofija, 15. okt. (K. u.) Iz Iz Strumice se poroča, da se je udalo včeraj oblastim 950 srbskih beguncev.

Dnevno povelje bolgarskega vrhovnega poveljnika.

Sofija, 15. okt. (K. u.) Armadni vrhovni poveljnik Žekov je izdal dnevno povelje, ki naznanja, da je bil imenovan za vrhovnega poveljnika. Slavi sijajne zmage, ki jim je sledilo žalostno razočaranje in izraža svojo neomajljivo zaupanje v hrabrost in v požrtvovalnost izročeni mu čet, ki bodo znale popraviti bolgarskemu narodu zadano krivico.

Odstavljen bolgarski poslanik.

Sofija, 15. oktobra. (K. u.) Agence Telegraphique Bulgare poroča: Bivši bolgar-

ski poslanik v Petrogradu Mačarov je vsled njegovih izjav, ki so bile objavljene v ruskih listih, izgubil svojo službo.

Prihod ententnih čet v Niš.

Bukarešt, 15. oktobra. Srbski dopisni urad je včeraj objavil poročilo, da so angleške in francoske čete došle v Niš. Odredilo se je vse potrebno, da se te čete takoj odpravi na fronto. Železnice so se tem čem tam dale popolnoma na razpolago. Prebivalstvo je Angleže in Francoze navdušeno pozdravljalo.

Angleški general Hamilton v Nišu.

Lugano, 15. oktobra. »Secolo« poroča: V Niš je došel general Hamilton.

Zračno brodovje nad Moravo.

Budimpešta. Iz Niša se poroča: Neko sovražno zračno brodovje je metalo nad dolino Moravo bombe.

Srbija računa na pomožni zbor 200.000 mož.

Lugano, 15. oktobra. »Corriere della Sera« poroča iz Niša, da pričakuje srbski generalni štab od štirisporazuma najmanj 200.000 mož.

Srbski dvor se preseli v Mitrovico.

Dunaj. Iz Niša se poroča čez Sofijo: Srbska vlada je javila poslanikom, da se vlada in dvor preselita najbrže v Mitrovico.

Italijanska ponudba kralju Petru.

Švicarski listi poročajo, da so Lahi srbski dinastiji Karagjorgjevič za slučaj, da bo morala pobegniti iz Srbije, ponudili bivališče v Italiji.

× × ×

V ponedeljek pride v Solun municija in vojni material.

Lugano, 15. oktobra. Pariški »Journal« poroča, da so zavezniki v Solunu vse uredili, da bodo transportne ladje municije in vajakov zavarovane pred podmorskimi čolni. Prihodnji ponedeljek pričakujejo velik transport municije in drugega vojnega materiala.

25.000 grških vajakov v Solunu.

Sofija, 15. oktobra. Bolgarski listi poročajo, da je v Solunu koncentriranih 25 tisoč grških vajakov.

Bolgarija dovolila izvoz žita na Grško.

Kolin, 15. oktobra. (K. u.) »Köln. Ztg.« poroča iz Sofije z dne 14. t. m.: Grška vlada je naprosila bolgarsko vlado, da bi dovolila grškim trgovcem nakup in izvoz bolgarskega krušnega žita in koruze v Grčijo. Bolgarija je to takoj dovolila in bo tudi v bodoče dovolila, v kolikor ni ogroženo preživljanje bolgarskih prebivalcev, česar pri izvršni žetvi ni lahko pričakovati. Grška vlada jamči, da se bo žito porabilo izključno za grške državljane.

× × ×

Rumunija proti prehodu ruskih čet.

Dunaj, 14. oktobra. »Südslav. Korr.« javlja iz Bukarešta: Ruska vlada je svojemu zastopniku v Bukareštu naročila, naj poizve pri rumunski vladi, kakšno stališče bi zavzela pri morebitni zahtevi, da se ruskim četam dovoli prehod preko Rumunije.

Bratianu je odločno izjavil, da bo z vso silo branil rumunsko nevtralnost.

Rusija ne namerava skozi Rumunijo.

Lugano, 15. oktobra. Milanski list »Sera« poroča iz Bukarešta: Poročilo, da bi ruska vlada naprosila Rumunijo za dovoljenje, da smejo ruske čete skozi Dobrudžo, je neresnično.

Rumunija — nevtralna.

Berolin, 15. oktobra. »Vossische Ztg.« poroča iz Bukarešta:

V torek zvečer se je rumunski svet posvetoval o položaju, kakor ga je ustvaril začetek bolgarsko-srbskih sovražnosti in je sklenil vztrajati pri dosedanji nevtralnosti. Take Jonescujeva stranka je silila, naj tudi Rumunija preide v oboroženo nevtralnost. Ministrski svet pa o tem ni hotel ničesar slišati.

Francozi se tolažijo z Rumunijo.

Kodanj, 15. oktobra. Za razne nezgode zadnjih tednov francosko časopisje sedaj občinstvo tolaži z Rumunijo. »Echo de Paris« poroča iz Bukarešta, da je Bratianu prav pred kratkim poslanikom entente podal kar najbolj pomirljive izjave. Zagotovljeno je, da Rumunija poseže v boj, toda čas si bo sama izbirala. — Ta pariška vest je čisto navskrži z vestmi iz Petrograda, da se je Bratianu zadnje dni vedno bolj odkrito obrnil proti hujšakem in Filipescuju.

Rumunski aeroplani.

Bukarešt, 14. oktobra. Uradno glasilo prinaša kraljevi dekret, ki ustanavlja prostovoljni zrakoplovni oddelek. Pred začetkom vojne je imela Rumunija samo en zrakoplovni oddelek in eno šolo. Ta oddelek je imel dva vodljiva zrakoplova in osem aeroplanov nemško-avstrijskega izdelka. Od takrat se je ta oddelek povečal za 25 aeroplanov in drugih 25 je naročenih v Ameriki. Ko bodo ti gotovi, bo

imela Rumunija 58 zrakoplovov za osem armadnih zborov in tri konjeniške brigade.

× × ×

No, ali pojde Italija na Balkan?

Pariz, 14. oktobra. (Kor. ur.) V senatu je Viviani prebral izjave, katere bo v torek podal v zbornici in je pristavil, da zavezniški mislijo, da morejo računati na sodelovanje Italije na Balkanu. Obširnejše se bo izjavil v odseku za zunanje zadeve.

Rim, 15. oktobra. (Kor. ur.) V rimskih političnih krogih, kjer tudi odstop francoskega zunanjega ministra Delcasséja razglajajo kot grajo balkanske ekspedicije, vlada mnenje, da bo Italija zaenkrat pasivna.

Lugano, 15. oktobra. V zvezi z Vivianijevim upanjem o sodelovanju Italije na Balkanu, prinaša oficijozni »Giornale d'Italia« razprto tiskani članek, kjer pravi, da laška armada na svoji mejni fronti veže en milijon Avstrijcev in Ogrov, ki ima obilo artiljerije težkega in srednjega kalibra in dobiva neprestano ojačenja, vsled česar je bil položaj Rusov znatno olajšan in je omogočena protiofenziva v Vzhodni Galiciji. Če Italija cepi svoje sile, bi Avstrijci takoj mogli zgostiti svojo fronto proti Srbiji. Iz tega vzroka je treba označiti odposiljatev italijanskih čet na vzhod kot neverojetno. Seveda s tem že ni predpisano postopanje vlade. Drugo laško časopisje ponatiskuje ta članek, komentarji so različni.

»Kölnische Ztg.« piše: »Če zavezniški smatrajo že za zadostno pomoč, če se Italija na domačem bojišču nekoliko bolj zga-ne, tedaj je tudi to priznanje njene ne-moči.«

Grška se bo upirala izkrcavanju italijan-skih čet.

Kodanj, 15. oktobra. V Solun je prišel častnik laškega generalnega štaba, ki je imel daljši razgovor s poslanikom entente, ki vodi izkrcavanje čet. Od raznih strani se sliši, da se bo Grška upirala izkrcava-nju laških čet v Solunu.

Rusi in Grki.

Berlin, 15. oktobra. »Lokalanzeiger« javlja iz Stockholma: Grški poslanik je imel v ruskem zunanjem ministrstvu daljši razgovor z načelnikom oddelka za bližnji vzhod, Gelkevičem, ki je menda govoril precej grozeče za slučaj, da bi se oviralo zavezniške armade. Usoda Srbije nikakor ni tako obupna, kajti v Valoni se bo izkr-cala italijanska armada. Grški poslanik je ostal precej hladen.

× × ×

Grey o Balkanu.

London, 14. oktobra. (Kor. ur.) Držav-ni tajnik Grey je v poslaniški zbornici iz-javil o diplomatskem položaju na Bal-kanu:

V začetku vojne smo želeli, da se ta ne razširi. Skupno z zavezniki smo Turčiji zagotovili, da turško ozemlje ne bo priza-deto, če ostane nevtralna. Ko se je pa Tur-čija podala v vojno, so zavezniški vse svoje napore združili, da dosežejo soglasje med balkanskimi državami. Žal, v nesrečo raz-položenje na Balkanu ni bilo za slogo ampak za najostrejši razdor. Bilo je jasno, da bi zavezniški le z odločno premočjo in pred-nostmi na bojiščih mogli prodreti na Bal-kanu z enotno politiko. Tudi glede Tracije sta osrednji sili Bolgariji ponudili več, kakor so to mogli zavezniški. Obljube, ki so bile Bolgariji povod za vojno napoved, so bile storjene na stroške bolgarskih sosedov, ne da bi se tem slednjim nudile primerne ugodnosti. Ves čas smo stali v prijateljskem razmerju z Rumunijo, ki je pospeševala balkansko zvezo.

Grey je nato slavil spretnost in juna-štvo Srbov, s katero so nastopili proti svo-jim sovražnikom. Srbija stoji zopet pred krizo in zre ji v oči z istim sijajnim pogu-mom. Udeležba Bolgarije v vojni ima velik vpliv na položaj. Kakor na dlani je jasno, da so interesi Grške in Srbije sedaj iden-tični. Ščasom bodo skupaj stali ali padli.

Pri svojih odredbah postopamo v naj-ožjem sodelovanju s Francosko. Obljublje-no je tudi sodelovanje ruskih čet, kakor hitro bodo razpoložljive. Vojaške odredbe, ki slede, vojaški krogi zaveznikov pretre-sajo s trajno pozornostjo in bodo temeljile na zdravih, strateških temeljih. Srbija se bori za svoj narodni obstoj in ravnokar sedaj je zapletena v krvavo silovito borbo. Pa naj se boji vrše na tem ali onem boji-šču, spor je povsod isti. Tudi odločitev bo za vse enaka.

Opomba c. kr. koresp. urada: Sir Ed-ward Grey trdi v svojem govoru, da sta osrednji sili pridobili Bolgarijo z obljubami na škodo njenih sosed. Namen tega sumni-čenja je prozoren. Rumunijo in Grško naj se uveri, da imata osrednji sili in Bolgarija sovražne naklepe proti temu državam. Proti temu tendencioznemu podtikanju, ki je še tudi itak že neutemeljeno, bo že do-volj opozoriti na prijateljske izjave, katere je Bolgarija podala v Atenah in v Bukare-štu.

× × ×

Ministri odstopajo.

Pariz, 14. oktobra. (Kor. ur.) »Petit Journal« poroča, da je Delcassé v svojem pismu na Vivianija izjavil, da ne soglaša z vlado glede balkanske ekspedicije, ka-teri se je uprl.

Ženeva, 15. oktobra. Pariško časopis-je vsled Delcasséjevega odstopa razdra-ženo. Hervé pravi: Delcassé je spravil do-movino na rob propada in sedaj odhaja, zaloputne vrata, obenem pa že dolži to-variše in vali krivdo nanje. Clemenceau: Sedaj vidimo uspeh, ki zna pomenjati po-gin domovine.

Petrograd, 14. oktobra. (Kor. ur.) »No-woe Vremja« silovito napada Sazonova radi njegove balkanske politike in pravi, da je balkanska zveza stala in padla z Bol-garijo. Sazonov se je izkazal kot prevelik optimist, preveč je zidal na tradicionalno prijateljstvo Bogarije do Rusije. Na Bal-kanu izgubljena diplomatska bitka bo sta-la Rusijo obilo novih žrtev. Vsa ruski državljanji naj ohrani v spominu, da se ima Rusija za ta poraz zahvaliti Sazonovu.

Iz Ženeve poroča berlinski »Tage-blatt«, da se v ruskem časopisju v nezasi-šanem obsegu množijo napadi na diploma-cijo entente. Iz Londona razširjajo vesti, da ima Sazonov svojo staro bolezen, ki

mu že več mesecev ni pustila politično de-lovati. Vrtetno je, da gre na dopust.

× × ×

Iz Albanije.

Lugano, 15. oktobra. (K. u.) »Corriere della Puglie« poroča: Črnogorska vlada je Skadru pripustila otvoritev katoliških re-dovnih šol in pustila mnogim avstrijskim vojnim ujetnikom popolno prostost. Miri-diti so baje pri Karmi z uspehom napadli čete Essad paše. Prenek Bib Doda se nahaja v Cetinju.

× × ×

Manifest Bolgarije na Dunaju.

Dunaj, 15. oktobra. (K. u.) Danes zve-čer je bila pred bolgarskim poslaništvom sijajna manifestacija. Na tisoče manifestan-tov je pelo cesarsko pesem in bolgarsko Šumi Marica!

Kaj dobi Bolgarija?

Reuterjev zasebni dopisnik v Atenah poroča, da se je med osrednjima velesila-ma in Bolgarijo sklenila tajna pogodba, po kateri bi dobila Bolgarija Albanijo, celo Macedonijo, Novo Srbijo in grško Mace-donijo. (To poročilo je ali čisto izmišljeno ali pa do skrajnosti potrjeno. Op ur.)

Italijani ne morejo naprej.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. ur.) Uradno se razglša:

Na tirolski bojni črti traja močan ogenj sovražne artiljerije dalje. S pehoto je po-izkušal sovražnik napadati le na visoki pla-noti Folgarija, kjer je okolu polnoči uda-rilo več laških stotnij proti našim postojankam, a so bile po kratkem boju prisiljene, da so morale nazaj. Ravno tako se je izjalovil ponovljen približevalni poizkus v jutranjih urah.

Splošen položaj ob koroški meji in na Primorskem se ni izpremenil. Posamezni odseki teh bojnih črt se nahajajo pod traj-nim sovražnim artiljerijskim ognjem. Ita-lijanski oddelek, ki je prodiral ob robu kraške planote pri Peteanu, je bil vržen s protinapadom in je imel velike izgube.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Poročilo italijanskega generalnega štaba.

Dunaj, 14. oktobra. (Kor. ur.) Iz voj-nega časnikaškega stana se poroča:

12. oktobra: V gorskem odseku pri iz-viru Astice in njenih postranskih potokov so se pogostoma izmenjavali napadi in protinapadi. Nek sovražni sunek v smeri na Malga s. Poste severno od Monte Cos-ton je bil 11. t. m. rano zjutraj odbit. V zgornji Val d'Assi so napredovale naše če-te dalje. Ob ostali bojni črti, osobito v Karniji, običajni ogenj topov, sovražna artiljerija je le malo učinkovala. Na Kraški planoti je izvedel sovražnik 11. t. m. zve-čer po intenzivni artiljerijski pripravi v ši-roki fronti napad na naše postojanke vz-hodno od Vermeljana na Griže Brdu. Bil je takoj ustavljen in odbit s težkimi iz-gubami.

Vesti z italijanskega bojišča. — O primor-skih Slovencih.

Profesor Lovrič poroča v splitskem »Našem Jedinstvu«:

3. oktobra 1915.

Kakor vsak dan je imela naša artilje-rija tudi dne 25. septembra lepe uspehe: Italijanski zakopi pri S. P. višine X., iz ka-terih so sovražniki metali na naše eksplo-zivne izstrelke, so bili uničeni; ravnokar so bile razstreljene sovražne utrdbe pri P. in D. in šotori pri P.

26. septembra je sovražna sila neko-liko popustila. Razen delnih prask pri T. in D. ni prišlo do znatnejših navalov. So-vražni revolverski topovi so jeli z ognjem obsipati odsek P.

Tu moram pripomniti, da se mi vsi čudimo smelosti in hladnokrvnosti tukajš-njega dičnega slovenskega prebivalstva. Naj sovražnik strelja ali dela karkoli — to je njim vseeno!

Kmet mirno opravlja na polju svoj po-sel; ženske gredo v Gorico, tu prodajajo in kupujejo potrebne stvari. Čisto tako kakor v mirni dobil »Glejte, gospod,« mi pravi neki starček in mi pokaže nekoliko kosov razletele granate, »to so nam po-slali Italijani, ko smo delali na polju.« — »Pa ste li pobegnili?« — »Za kratak čas, potem smo pa zopet nadaljevali delo. Če se je razletelo nekaj granate malo dalje proč, nato je bil mir.«

»Kaj pa je to?« vprašam staro ženo v G. in pokažem na meter globoko in do tri metre široko jamo. »To je napravila gra-nata,« odgovori dobra ženica. — »Toda, mamka, tu je nevarno ostati. Pojdite raje v vas B.« — »Oh, ne,« mi pravi, »Mati božja nas bo varovala!« — Kako diven na-rod! Zdi se, da so se starčki in otroci za-rotili, da branijo svojo milo Sočo. Slove-nec nežno ljubi rodno grudo, Soča je sim-bol njegovega narodnega ponosa, silno je vdan svoji veri

Čustvo vidne hvaležnosti preveva nje-govo srce nasproti braniteljem njegove miljene reke brez razlike narodnosti, a ker ve, kaj je storil zanj posebno Dalmatince, ga naravnost obožava.

Neprijetno presenečeni Lahi.

Lugano, 15. oktobra. Vojaški kritik »Corriere della Sera« z začudenjem be-leži, da avstrijska armada vedno ljutejše napada italijansko bojno črto. Skoraj se zdi, tako piše, da namerava avstrijsko pro-diranje prenesti vojsko na italijansko ozemlje. Sovražnik očividno namerava za-braniti, da bi Italija ne pomagala Srbiji.

Trnjeva roža.

Iz vojnega časnikaškega stana se javlja: V vzetih italijskih strelskih jarkih so se našli litografirani prepisi naslednjih dveh povelj, katerih vsebina in govorica je značilna za naduti, širokoustni italijanski način. Prvo, zapadno od Sv. Lucije najde-no povelje se glasi:

»Častniki, podčastniki, desetniki in vo-jaki v odseku Sv. Lucija borečih se čet! Delajte! Delajte! Dnevi sedanjega opera-cijskega odmora služijo v to, da si nekoliko odpočijete, v prvi vrsti pa za delo in pri-pravo na trdo izkušnjo, ki nas bo gotovo dovedla do osvojitve vrha te gore, ki ob-vlادuje ozemlje pri Sv. Luciji. Delajte, da maščujete svoje padle tovariše! Delajte za veličino Italije, ki Vam mora biti vsem pri srcu! Mislite na to, da bodo Vaše matere, Vaše žene, Vaši sinovi ponosni na Vas, ako se vrnete domov kot zmagovalci. Sv. Lucija je kakor roža, obdana z mnogimi trnji; utrpati jo je težko, vbodeš si prste pri tem! Toda mislite na veselje onega trenutka, ko jo utrgate! Kako lepodišča se Vam bo zdela in bo tudi v resnici! Mi-slite na to! 14. avgusta 1915. Poveljnik čet pred Sv. Lucijo: Polkovnik Viganoni.«

Drugo, na zapadnem pobočju Mrzlega vrha najdemo povelje, izdano po povelj-stvu 8. pehotne divizije, se glasi:

13. avgusta 1915.

»Častniki, podčastniki in vojak 8. di-vizije! Jutri bode te končno poklican, da spravite sadove Vaših trudov in naporov, ki ste jih doslej tako veselo in plemenito prenašali. Jutri bode te končno osvojili te višine, ki jih je kri Vaših hrabrih tovarišev pravzaprav že izročila v našo, čeravno samo idealno posest! Jutri končno bode te razvil trobojnic na vrhovih Slemena in Mrzlega vrha! Prepričan sem, da boste, posnemajoč zgled čet na Krasu, celemu svetu pokazali, kakšen pogum in kakšna smelost živita v prsih italijanskega voja-ka, če je poklican, da brani sveto in ple-menito stvar, kakor je ta, za katero se borimo. Poveljnik pehotne divizije: Gene-ralni major Margheri.«

Kakor znano, se je končal tako vroče zaželeni »jutrišnji dan« čisto drugače, ne-go si je predstavljal general Margheri: cel teden trajajoči italijanski napadi na Mrzli vrh so bili vsi krvavo odbiti; ravno tako si je moral fantazije bogati poveljnik čet pred Sv. Lucijo še dalje obadati prste na tako vroče zaželeni »roži«.

Zla usoda usmiljenih sester.

Bregenz, 14. oktobra. »Vorarlberger Volksblatt« poroča: Posebno tragična usoda je zadela tri usmiljene sestre iz ma-terne hiše v Zams, ki so delovale v neki bolnišnici. 19. avgusta se je začela bolniš-nica, v kateri je bilo 135 oseb, obstrelje-vati. Sestri Evdoksiji Prieth iz Grauna je odtrgala obe nogi. Sestra Rajmunda Gil-larduzzi iz Ampezza je dobila dva strela v nogo, dočim je ostala tretja sestra Klod-valda dell' Antonio iz Griesa nepoškodovana. Obe težko ranjeni sestri se nahajata sedaj v Bellunu. Tako poroča g. Alojzij

Soppla, dekan iz Buchensteina, ki se na-haja s sestro Klodvaldo kot ujetnik v Civi-tella del Tronto v Abruzzih.

Cadorna grozi, da odstopi.

V italijanskem glavnem stanu se vrše sedaj jako resna posvetovanja, katerih se poleg kralja in generalnega štaba udeležu-jeta tudi Salandra in Sonino. Pri teh po-svetovanjih se določa število čet, ki se udeleže balkanske ekspedicije. Zavezniški Italije zahtevajo odločno, da se Italija eks-pedicije udeleži, vsled tega sta kralj in Sonino prisiljena, da zavzameta to stali-šče. Proti njima so nastopili Cadorna, ge-neral Porro, ki na razcepljenje sil ne pri-staneta. Cadorna naznanja javno, da od-stopi, ako se zahtevam četverosporazuma ugodni.

Italiji pustolovstvo na Balkanu ne diši.

Chiasso, 15. oktobra. (Kor. ur.) Dasi brzovjavke iz Niša pozivajo na pomoč, po-tlačila laška cenzura vsak poizkus časopisja, siliti Srbiji na pomoč. »Giornale d'Italia«, glasilo Salandra in Sonnina, izvaja, da Ita-lija zdaj ne namerava poslati vojakov na Orient. Italija že zdaj zaposluje en mili-jon sovražnikov z veliko artiljerije. — »Avanti« podpira v tej zadevi vladino gla-silo in izvaja, da bo tudi pozimi zaposlje-vala Italija na avstrijski bojni črti veliko vojakov.

Laška nota Rusiji.

Berlin, 15. oktobra. »Vossische Ztg.« javlja iz Stockholma, da je italijanski po-slanik v Petrogradu marchese Carlotti prejšnjo soboto izročil verbalno noto, ka-tera sicer ni natančno znana, vendar je o njej toliko prodrlo v javnost, da govori o preobratu na Grškem. Z odslovitvijo Ve-nizelosa in sedanjim nastopom Bolgarije je upanje na uspeh dardanelske akcije, ki je bila svoj čas odločilna za nastop Italije, zelo oslabiljena. Noto je treba smatrati kot pojemanje laške ljubezni do entente in ve-selja do vojne.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. ur.) Uradno se razglša:

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. oktobra. (Kor. ur.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Vojna skupina generalfeld-maršala pl. Hindenburga.

Južnozahodno in južno od Dvinska so Rusi iznova večkrat napadali. Južno od ceste Dvinsk—Novo Aleksandrovsk so bili odbiti z izredno težkimi izgubami. Iz-jalovila sta se ravnokar dva napada se-verovzhodno od Veselova. Ob tretjem sunku se je posrečilo Rusom, da so tu vdrl v širini bataljona v našo postojanko. Uveden je protinapad.

Nek naš zrakoplov je metal veliko bomb na kolodvor Minsk, kjer zdaj zelo veliko čet vstopa v vlake. Opazovali smo pet težkih eksplozij in en velik požar.

Vojni skupini generalfeld-maršala princa Leopolda Ba-varskega in generala pl. Lin-singen.

Nič novega.

Najvišje vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. ur.) Iz voj-nega časnikaškega stana se poroča:

11. oktobra: Neko nemško letalo je metalo bombe na kolodvor Nizgal severno od Dvinska in 30 km v smeri Jakolisovo. V boju pri vasi Pašilina severno od Gar-brunovke ob železnici smo ujeli 150 Nem-cev in smo zaplenili več strojnih pušk. — Včerašnji ljut boj, trajal je cel dan, pri va-seh Pašilina in Garbrunovka, je zvečer nekoliko ponehal. Večkrat osvojeno vas Garbrunovko smo v ognju sovražnika zo-pet popustili. Med nekim napadom na vas smo ujeli 250 Nemcev in zaplenili sedem strojnih pušk. Ob napadih pri Pašilini so Nemci začetkoma uspevali, a njih prodi-ranje je bilo ustavljeno vzhodno od vasi. Južnozahodno od Dvinska je sestrelila naša artiljerija neko nemško letalo, ki se je izkrcalo v sovražnih črtah.

Na bojni črti ob Dvinska do Pripjeta nič važnega. Severno od Ljahoviča, 19 km južnovzhodno od Baranovičega so naše pehotne patrolje ponoči srečno poizvedo-vale in so vdrl v sovražne strelske jarke, pobile so nad 200 mož, ujele 3 častnike in 453 mož in izgubile same le približno 50 mož. Južno od Pripjeta so zasedli sovraž-ni oddelki vas Volka-Bereznianske pri va-si Pozog, 4 km južnovzhodno od Novo-sjolka ob Stri.

Pri Čartorijsku se je posrečil sovraž-niku prehod čez Stir na desni breg. Pri Milašovu, 68 km vzhodno od Kolka, se boj nadaljuje. Odbiti so bili sovražni proti-napadi proti vasi Garajmovka, 17 km juž-novzhodno od Mitlašova. Vzhodno od Bu-čača ob Stri je bil sovražnik, ki je napa-

dal, napaden po naši kavalarii, ki ga je prisilila, da je moral bežati. Do 150 mož je bilo ujetih.

12. oktobra. Izkoristil se je prejšnji dan priborjeni uspeh in so naši oddelki v Galiciji pri vasi Hajvoronka (zahodno od Trembovle) premagali zadnjo obrambno črto in vzeli z naskokom močno utrdbo na višini vzhodno od vasi Hajvoronka. Utrdba je tvorila močno opirališče cele vrste pokritih jarkov, opremljenih z jeklenimi luknjami in zvezanih z zveznimi jarki. Utrdba sta obdajali dve vrsti žičnih ovir. V utrdbi se je našlo 252 mož. Zaplenili smo en top in tri strojne puške.

Sovražnik je izvedel z močnimi silami protinapad, da zopet osvoji izgubljeno utrdbo, a je bil odbit.

Pri vasi Hajvoronka smo premagali sovražno črto na gori Makova (?) z novim napadom in smo ujeli en cel avstrijski bataljon.

Uspeh v celem prej imenovanem odseku je bil, da se je vrženi sovražnik pričel neredno umikati čez Stripo. Naše čete so sledile sovražniku čez most v vasi Hajvoronka, ki je gorela. Proti večeru smo prekoračili Stripo. Naša kavalarija je pobila s sabljami veliko sovražnikov in je zaplenila en sovražni tren. Plen tega dne znaša 60 častnikov, nad 2000 mož, 4 topovi in 10 strojnih pušk.

NOVA RUSKA OFENZIVA.

Pariz, 15. oktobra. Poročevalec »Journala« v ruskem glavnem stanu poroča: V sled dogodkov na Balkanu se ne sme pozabiti na glavno bojišče, ki sedaj zopet postaja rusko bojišče. Položaj danes ni več tak, da bi mogli Nemci izrabiti pomanjkanje municije v Rusiji in tako premagati rusko pehoto. Časi se izpreminjajo. Danes je prešel nas ruski zaveznik na fronti 140 kilometrov v ofenzivo in sicer med Tri Svjati in Smorgonom ter proti Nemcem s predorom njih fronte, obenem pa vzemirja nemške čete, ki naskakujejo Dvinsk.

ZAKAJ RUSI NAPADAJO.

Lugano, 15. oktobra. Petrogradski poročevalci italijanskih listov poročajo, da Rusi s svojim protiprodorom pri Dvinsku in z boji v Galiciji nameravajo doseči, da ne bi mogli Nemci vreči več čet z vzhodne bojne črte na druga bojišča. Ruski krogi sodijo, da je zdaj čas, ko morajo vse zvezne armade istočasno nastopiti, da zmagajo sporazum.

CAR ODPOTOVAL NA BOJIŠČE.

Petrograd. Po kratkem bivanju v Carskem selu je car 14. t. m. odpotoval z velikim knezom prestolonaslednikom in z velikim knezom Aleksisom k armadi na bojišče.

IZGGUBE RUSKIH ČASTNIKOV.

Stockholm, 15. oktobra. »Dagens« poroča: Od 1. ulija izdani seznam o izgubah častnikov obsegajo 24.601 ime.

CESARJEV SPOMENIK V LVOVU.

Dunaj, 15. oktobra. »Nowiny Wiedenskie« izvedo od lvovskega komisarja, da nameravajo v Lvovu postaviti spomenik cesarju Francu Jožefu.

PROGRAM NOVEGA RUSKEGA NOTRANJEGA MINISTRA.

Kodanj, 14. oktobra. (Kor. ur.) »Berlinske Tidende« javlja iz Petrograda: Notranji minister Hvostov je povabil zastopnike časopisja, da jim da pregled o svoji novi politiki. Rekel je, da jim ne more predložiti gotovega programa, ampak samo glavne točke. V prvi vrsti bo nastopil proti temu, da bi se nemška industrija in kapital vsilila na ruski trg, potem pa proti špekulantom, ki dražijo živila. Za neobhodno potrebo smatra skupno delo vlade z družbo, toda napredni blok svari pred teoretičnimi poizkusi. Ne zdi se mu dume sta že neznasko narasli; najprej je treba zaupanja do vlade. Glede pomiloščenja je izjavil, da bi sedaj stvar tako izgledala, kakor da je bila izsiljena s pritiskom na vlado, zato jo je sedaj težje izvršiti nego v začetku vojne. Je nasprotnik policijske cenzure. Priznava pomen časopisja za razvoj slupnosti, ker jud nadvladuje ruskega kmeta, zato ni mogoče dati judom pravice, da bi si pridobivali zemljo. Končno je izjavil, da med stranko naprednjakov in kadetov sicer ni edinosti glede sestave odgovornega ministrstva, vendar vsled tega skupno delo ni izključeno. Ravno tako upa navzlic malemu nesoglasju, da bo mogel delati skupno z zemstvi in družbo.

TUDI RUSKEMU ZUNANJEMU MINISTRU SE MAJE SEDEŽ.

Kodanj. Iz Londona se poroča, da je napadla Sazonova njegova stara bolezen. Najbrže nastopi dopust. Ruska poslanika v Atenah in v Bukarešti sta bila pozvana v Petrograd in se več ne vrne na svoji mesti.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 15. oktobra. (Kor. ur.) Wolf-fov urad poroča iz velikega glavnega stana:

Angleži so bili zopet vrženi iz naših postojank severovzhodno in vzhodno od Vermelles. Le ob zahodnem robu takozvane Kiesgrube so se mogli vzdržati še v nekem malem kosu jarka.

V Champagni so dvignile saške čete vzhodno od Auberive neko francosko gnezdo, ki se je bilo še v naši postojanki od velikih napadov držalo; ujele so pet častnikov in 300 mož in zaplenile več strojnih pušk.

Ponoči od 13. na 14. oktobra je nek naš zrakoplov metal bombe na kolodvora Chalons in Vitry le française, ki sta voja, ško važna za sedanje operacije.

Vrhovno vojno vodstvo.

Lord Milner o položaju na bojiščih.

Kodanj. Prejšnji južnoafriški generalni guverner lord Milner izvaja v listu »Daily News«: Angleško brodovje ni moglo preprečiti, da ne bi bila uničena Belgija, da bi ne bila izgubila Francija svojih najbogatejših dežela, da bi ne bila izgubila Rusija Poljske in dežela ob Vzhodnem morju. Angleško brodovje tudi ne more izstradati Nemčije, dokler morejo Nemci zasedati tuja ozemlja. Ako se zdaj posreči Nemčiji, da si odpre pot v Carigrad, bo gospodarila nad ozemljem, ki sega od Severnega morja do Perzijskega zaliva in do Sueškega prekopa in bo zasmehovala vse naše poizkuse, da jo zadavimo, medtem ko bomo morali uspešno pomnožiti svoje posadke v Indiji in v Egiptu. Preprečiti moremo vse to le, če se preмага Nemčija na suhem, v nasprotnem slučaju bo v tej vojski premagana Anglija s svojimi zavezniki. Zavezniki niso dozdej nikjer dosegli svojega vojnega smotra. Francija in Rusija ne moreta več pomnožiti svojih vojnih sil. Edina dežela, ki to more, je Anglija. Če ne uvede Anglija splošne brambne dolžnosti, se konča vojska s šahmatom zaveznikov in Nemčija postane vodilna v Evropi.

Zračni napad na London.

London, 15. oktobra. (Kor. ur.) Vojni urad objavlja sledečo izjavo: Sovražno zračno brodovje je v zadnji noči obiskalo vzhodne grofije in del londonskega okraja ter metalo bombe. Naši obrambni topovi so delovali. En zrakoplov se je, kakor se je moglo opaziti, nagnil na stran in se spustil nižje. Pet naših letal se je dvignilo, ker je pa bilo ozračje neugodno, je moglo samo eno letalo zaslediti en sovražni zrakoplov. Tudi temu letalu se ni posrečilo, dohiti zrakoplov, predno je izginil v megli.

Nekaj hiš je poškodovanih. Nastalo je več požarov, pa resne vojaške škode niso napravili. Vse požare so hitro pogasili. Skupno število žrtev znaša: 15 vojaških oseb mrtvih, 13 ranjenih; moških civilistov 27 mrtvih, 64 ranjenih, žen 9 mrtvih, 30 ranjenih otrok 5 mrtvih, 114 ranjenih. Na londonski okraj odpade 32 mrtvih in 95 ranjenih.

Kralj Jurij in Poincare.

Genj, 15. oktobra. »Matin« poroča, da se bo angleški kralj Jurij v prvi polovici novembra sestel s predsednikom Pincarejem in sicer najbrže v Calaisu.

Pogrešani transporti čet.

Baselj. Švicarski listi poročajo iz Lyona: Osem dni že pogrešajo tri parnike, ki so bili peljali vojaške iz Marseille v Orient.

Boji ob Yseri.

Amsterdam, 15. oktobra. Na Flanderski fronti se je pričel ljut topniški boj. Težki topovi ob Yseri delujejo brez prestanka. Angleško brodovje križari ob belgijski obali.

Dnevne novice.

+ Usmilite se Poljakov. Ljubezen sv. očeta do Poljakov je nasvetovala poljskim škofom, da naj se obrnejo do vseh katoličanov celega sveta ter jih prosijo za molitev in denarno pomoč za nesrečno Poljsko. V nedeljo 14. novembra se bo po naročilu našega prevzvišenega knezoškofa tudi po naših cerkvah bralo to ganljivo pismo sv. očeta Poljakom in pretresljivo pismo poljskih škofov. Naš višji pastir z prisrčnimi besedami prosi svoje vernike, naj prihodno nedeljo 21. novembra v cerkvi molijo in delijo miloščino za tužno poljsko ljudstvo. Ljubezen do nesrečne Poljske bo tudi bratska srca slovenskega naroda vzbudila k goreči molitvi in obili miloščini. Iz srca bomo dali, kar bomo mogli.

+ Tretje avstrijsko vojno posojilo iz leta 1915. more vsakdo podpisati tudi pri Zadrugi zvezi v Ljubljani, ki sprejema prijave po originalnih pogojih in vabi reflektante k obilni udeležbi pri subskripciji.

Deželná elektrarna na Završnici. Dolej je električni tok napeljan v sledeče kraje: Bled okoli jezera, Radovljica, Brezje, Mošnje, Zgornji in Spodnji Otok, Vrhnje, Gorica, Predlog, Lesce, Hlebce, Zapuž, Breznica, Smokuč, Dosloviče, Selo, Zirovnica, Vrba, Zgornje in Spodnje Gorje,

Podhom in Zasip. — Popraševanje po električnem toku je jako veliko; žal, da se zaradi pomanjkanja bakra in motorjev občinstvu ne more ustreči. Vsled tega se tudi napeljava na Jesenice še ni mogla izvršiti. Podaljšanje se pa bo izvršilo po možnosti in si bo elektrarna izkušala pomagati z železnimi žicami, dokler ne bo zopet bakra na razpolago.

Času primerna knjižica. V kratkem izide knjižica »Pravice vpoklicancev v vojno službovanje in njih družin do vzdrževalnin, podpor in preskrbnin.« 1915. Založila Katoliška Bukvarna. Cena 50 vin.

V knjižici izve rodbina vojaka-rednika, ki je moral v vojno službovanje, kako je zanjo preskrbljeno za čas vojske in kaj ji je storiti, če se ji je prošnja za vzdrževalnino neupravičeno odbila. Vojak-invalid zve, kaj dobi od države, da preživi sebe in družino, ker vsled ran ali bolezni ne more več delati. Iz knjižice je dalje razvidno, kako je preskrbljeno za one, katerim je pobrala vojska družinskega načelnika-rednika. Za vzdrževalnino, pokojnino in podpore je treba prositi, zato je gotovo v korist vsakogar, ki ga je vpoklicanec podpiral, da si nabavi knjižico in se sam prepriča, do kakih preskrbnin ima pravico in kaj mu je storiti, da jih dobi. Knjižica bo pa gotovo zanimala tudi vse druge, ki po svojem poklicu ali izobrazbi lahko dajo bližnjiku dober svet; dobrodošla bo zlasti našim županom, ker se v nji tudi že obravnava najnovejša vladna naredba o dovolitvi podpor invalidom in njih družinam. Knjižici je pridejanih več vzorcev prošenj; spisana je po uradnih virih sicer natančno, a vendar poljudno, da jo bo razumel vsak, ki zna čitati. Cena knjižice je tako nizka, da si jo vsak lahko nabavi.

— Zrna v grozdju zasežena. »Wiener Zeitung« razglasa, da je vlada zasegla zrnje v grozdju, iz katerega se bo izdelovalo olje in živila. Vse zrnje letošnjih tropin je zaseženo v korist države. Zaseženo je tudi zrnje v tropinah, ki so bile namenjene za napravo domačega vina in kuho žganja. Teh zrn se ne sme niti porabiti, niti prodati, niti zavreči ali uničiti, ampak jih mora vsak lastnik izluščiti, posušiti in skrbno shraniti. Izluščene množine bo treba prijaviti županstvu in svojčas oddati dunajski centrali za olje in mast. Za 100 kg je določena cena 20 K na kraju prevzeta. — Podrobnejša določila bo razglasilo županstvo. Za prestopke kazeno do 5000 K ali šest mesecev zapora.

— Zemunski veleizdajalci. »Die Drau« poroča, da so v Zemunu zaplenili premoženje 467 oseb, ki so obdolžene veleizdajalstva. V vasi Surčin so zaplenili iz istega vzroka premoženje 39 prebivalcev.

— Osem sinov v vojni je v rodbini Josip Prepeluh, mesar v Ljubljani. Najmlajši Emil Prepeluh je bil danes vpoklican. Sin Ivan je padel 16. novembra 1914 v Galiciji.

— Smrtna kosa. Umril je v Kranju posestnik, občinski svetovalec in fotograf g. Iva n Jagodic, star 52 let.

— Iz ruskega ujetništva so se oglasili: Korporal Srečko Benčič, Roč, Istra; infanteristi: Janko Vrabec, Dutovlje, Primorsko; Josip Srkvenik, Brežec pri Divači; Franc Srjun, Cerkno, Primorsko; Karel Kavčič, Lipe pri Komnu; Alojzij Prhavec, Ležeče pri Divači; Ludvik Rospor, Vrhpolje, Vipava; Franc Vrhovec iz Zgornje Hrušice pri Ljubljani; Anton Japelj iz Tomišlja pri Ljubljani; Janez Grašič iz Nožic pri Komnu; Franc Mrak, Janez Levec, Jernej Vrhovnik, Anton Skok iz Mengša; Janez Zupan iz Preserja; Franc Tomec z Viča, ki naznanja, da je v ruskem ujetništvu umrl Slovenec Verlič, doma iz Smlednika.

— Na korist ranjencem na Bledu se vrši v nedeljo, dne 17. oktobra 1915 ob 8. uri zvečer v restavraciji Kunstelj v Radovljici pri pogrnenih mizah koncert in gledališka predstava. Vstopnina 1 K. Prepilačila se z ozirom na človekoljubni namen hvaležno sprejemajo.

— Na c. kr. gimnaziji v Novem mestu se prične novo šolsko leto v torek, dne 19. oktobra 1915 z vpisovanjem učencev v frančiškanskem samostanu. Dopoldne se bodo vpisovali novi, popoldne stari učenci.

— Zemljevid srbskega bojišča priobčimo v ponedeljek, na kar opozarjamo cenjene čitatelje.

Ljubljanske novice.

Ij Umril je poročnik v rez. stud. iur. Herman Rudesch, star 22 let.

Ij C. kr. državna obrtna šola v Ljubljani. Glede pričetka šolskega pouka v šolskem letu 1915/16 na tem zavodu doslej še niso došle odločilne naredbe naučne uprave. Ker je šolsko poslopje sedaj uporabljeno za vojaške namene, ni izključeno, da se pouk letos sploh ne bode vršil. Ko dobi ravnateljstvo pričakovane ukrepe mernodajnih oblasti, bode po tukajšnjih dnevnikih naznanilo, če se pouk prične ali pa če izostane.

Ij Pregledovanje črnovojnikov za mesto Ljubljano se vrši dne 18. in 19. oktobra v Mestnem domu. Dne 18. oktobra pridejo k pregledovanju letniki 1896, 1895 in 1891, dne 19. oktobra pa letniki 1877, 1876, 1875, 1874 in 1873. K pregledovanju pridejo poleg onih, ki pri prvem pregledovanju niso bili potrjeni, tudi vsi oni, ki so bili pri prvem pregledovanju potrjeni, pri prezentiranju ali pa tudi pozneje, in sicer do 15. septembra 1915, pa so bili izpuščeni od vojakov zaradi nesposobnosti. K pregledovanju pridejo sedaj tudi oni črnovojniki, ki so bili vojaki in živjajo vojaško oskrbo. Pregledovanja so oproščeni le oni superarbitrirani in izpuščeni. Duhovniki in bogoslovci, ki do dneva pregledovanja niso dokazali pravice do olajšave po § 29. v. z., pridejo k pregledovanju. Črnovojniki, ki so že potrjeni pa so črnovojne službe oproščeni, so — kar se samo po sebi razume — pregledovanja oproščeni, ker ne morejo biti dvakrat potrjeni.

Razna poročila.

PAPEŽ IN MIROVNA KONFERENCA.

Lugano, 15. oktobra. Angleški kurialni kardinal Gasquet danes objavlja spis, kjer iz navedenih in praktičnih vzrokov nastopa za to, da se tudi sv. očeta pripusti k bodoči mirovni konferenci. Naravni razlog je ta, ker je papež edina nesporna avtoriteta, ki naj z avtoriteto nastopi proti materialističnemu svetovnemu nazoru, kateremu se ima Evropa zahvaliti za to vojno. Praktični razlog je pa ta, da je papež prost vseh osebnih interesov, najboljši porok za obstoj novih pogodb in bo v slučaju potrebe tudi sodnik, na čegar nepristransko sodbo se bo lahko brez skrbi zidal. Liberalno časopisje označuje ta spis kot poizkus, da se rimsko vprašanje vthotapi v bodočo konferenco in odklanjajo to posredno zahtevo.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 14. oktobra. (Kor. ur.) Del našega brodovja je potopil pred dnevi pri Sevastopolju ruske parnike »Cadia« in »Ahestron«, ki sta vozili sladkor, oziroma surovo maslo.

Dardanelska bojna črta.

Pri Anaforti je poškodoval včeraj naš ožen nekovo sovražno letalo, ki je padlo in jo je končno uničila naša artiljerija. V odseku Ari Burnu je sovražnik brez uspeha streljal z odmori na vse naše postojanke.

Pri Sedil Bahru je prisilila naša artiljerija nekovo sovražno torpedovko, ki je izkušala obstreljevati naše levo krilo, da je morala bežati iz ožin.

Na ostalih bojnih črtah je položaj neizpremenjen.

ANGLEŠKI PODMORSKI ČOLNI V VZHODNEM MORJU.

Malmö. »Berlinske Tidende« poroča, da so angleški podmorski čolni zopet potopili več nemških ladij v Vzhodnem morju.

Primorske novice.

Novi seznam pogrešanih rodbin z Goriskega priobčimo v ponedeljek.

C. g. Ivan Podobnik, vikar v Gradnem (Brda) pisal je g. kuratu Jos. Kos-u v Otalež: »Jaz sem dosedaj zdrav na svojem mestu. Upam, da Ti gre dobro. Pozdrav vsem znanec, posebno duhovnikom in mojim domačim. Srčnim pozdravom Tvoj Ivan Podobnik, vikar Gradno, via Dolegna, Udine. Pismo je datirano z dne 20. sept. 1915, došlo pa je v roko podpisaneu skozi Švico (Rdeči križ) dne 12. okt. 1915. Gospod Podobnik je pisal dopisnico tudi g. Antonu Vuku, poslovojdju čevljarke zadrage v Mirni, sedaj v Vrbovcu.

— Umril je dne 9. oktobra okoli pol dne g. Josip Živic, veleposestnik iz Vitoli št. 37 in župan občine Osek-Vitovlje za boleznijo trebušni mačuh v starosti 37 let. Pred 14 dnevi ga je položila na posteljo ta grozna bolezen, kateri je slednjič vkljub vsej zdravniški pomoči podlegel. Zapustil je mlado vdovo s štirimi majhnimi otročiči. Mož, dasi samouk, je bil zelo izobražen, tako da je nekaj časa sam opravljal tajniške posle tudi v vojskem času. Nekaj let sem je bil tudi naročnik »Slovenca«, kateri se mu je tako priljubil, da je povsod trdil, da je najboljši slovenski list in je bil tudi ponosen na to, da je bil naročnik lista. Obirno premoženje je sam z mnogimi posli umno obdeloval in njegovo največje veselje je bilo, biti vedno v vinogradi. Večkrat se je pritoževal, da je moral radi preobitnih županstvenih poslov zane-marjati svoja dela v vinogradih in na polju. Kako je bil priljubljen pri ljudstvu, kaže že to, da je bil takoj, ko je postal polnolen, izvoljen v občinski zastop in zadnja leta proti njegovi volji tudi za župana. Pri pogrebu ga je spremljalo vse starešinstvo in šolska mladina z učitelstvom, in ko ga je zagrnila zemlja pri sv. Luciji, ni nobeno oko ostalo suho. Kaj je družina, pa tudi občina izgubila v njegovi osebi, pokazala bo šele prihodnost. Odlični dru-

Podpisujte tretje vojno posojilo!

žini naše odkritosrčno sožalje, njegovi duši pa večni pokoj!

— Kako je v Gmündu? Dne 9. oktobra je obiskal begunsko taborišče v Gmündu goriški deželni glavar kons. svetnik Faidutti in goriški deželni poslanec Iv. Rojec, dekan tolminski. V spremstvu ondotnih slovenskih duhovnikov si je deželni glavar osebno ogledal mnogo barak. Ljudstvo je povsod izražalo željo, da bi se je premestilo v južne, bolj zdrave kraje. Gospodu poslancu Rojcu je vodstvo vhod zabranilo, dokler ni prišlo telefonično dovoljenje iz Dunaja. Ko so dobri Tolminci ugledali svojega dekana, so se kar zjokali. Prav bi bilo, da bi tudi drugi slovenski in hrvaški poslanci obiskali svoj trpeči narod. — L.

Begunci iz Istre. Glasom došlih informacij bo naše iz Istre evakuirano ljudstvo premeščeno iz Ogrske v Avstrijo. Mnogo jih je že na Štajerskem in Gor. Avstrijskem. Kar se tiče perila, obuvala in obleke, poskrbi vse vlada, ki hoče storiti vse možno, da bo ljudstvu čim bolje.

Pozdravi iz zasedenih goriških krajev. Gosp. Franc Rakušček, organist iz Drežnice, ki se nahaja sedaj v Logu na Koroškem, je preel od svoje družine v Podvelu na Goriškem preko Švice naslednje tri dopisnice z dne 31. avgusta 1915: »V J. in M. ljubljani mi! Sprejmi prirščeni pozdrav od mene v J. in M., ki Ti želim vse dobro za dušo in telo. Nam se dobro godi, imamo vsega dovolj. Vstrajamo dobro že tri mesece. Tvojo karto, pisano 29. jul. sem prejela 29. avgusta. Prirščena hvala Ti zanj. Sprejmi še en pozdrav v J. in M., z Bogom. Terezija Rakušček.« — »H. J. K. iz tukajšnjih gora pozdravi iz srca Ti želi cela družina. Pozdravi še druge in povej, da smo vsi zdravi in živi in se nam vsem dobro godi. Terezija Rakušček.« — »H. J. K. in M. V Kristusu ljubljani! Prosim, sprejmite par vrstic, s katerimi Vas v imenu J. in M. prav iz srca pozdravim, in Vam želim enako kakor Vi nam. Nam se prav dobro godi, smo čvrsti in zdravi, hvala Bogu. Pozdravite še druge in povejte, da so tudi njih družine zdrave. Vas še enkrat lepo pozdravljam, Vaš sin Jožef. Podvela št. 27, pošta Brežinji, Italija.

Dobrodelni zavodi v Trstu so razdelili med revne sloje v času od 27. sept. do 3. okt. t. l.: 1090 kosil, 11.342 večerj, 37.345 juh, bonov za blago za 1445 K 60 h, v gotovini 20.119 K 49 h, kruha 2850 porcij in 34.064 porcij polente. Všteti niso listki za prenočišča.

Invalidni zaklad pivovarne Dreher v Trstu. Dne 12. t. m. so v Dreherjevi pivovarni v Trstu slovesno ustanovili zaklad za vojne invalide ter vdove in sirote Dreherjevih uslužbencev, uradnikov in delavcev. Navzoč je bil namestnik baron Friskene, škof dr. A. Karlin, cesarski komisar Krekich in mnogo drugih odličnih osebnosti.

Klanje živine v Trstu. Meseca septembra letos so v tržaški klavnici za domači konzum zaklali 98 volov, 281 krav, 42 konj, 17 telet in 2497 kostrunov.

Plin in elektrika v Trstu. V zadnjih treh mesecih se je proizvedlo v tržaški plinarni 14.884.900 k. m. plina, lani v istem času pa 20.454.300 k. m., letos torej za 27¹/₂% manj. — Električne sile so proizvedli meseca septembra letos 217.404 kv., za 244.886 kv. manj nego lani istega meseca. Od januarja do konca septembra se je proizvedlo 3.385.486 kv., v prvih devetih mesecih lani pa 4.999.968 kv. Zmanjšanje znaša torej 32 ozir. 3¹/₁₀%.

Podpisovanje tretjega vojnega posojila v Trstu ima velik uspeh. Mestna občina je podpisala 5 milijonov kron, ces. komisar de Krekich-Strassoldo do 40.000 K, njegov namestnik dr. de Hirsch 10.000 K, Marija de Hütterott 250.000 K, Franc baron Parsi 400.000 K, Küchler & Comp. 100.000 K, Tržaška čistilnica olja 600.000 K, broderska družba Navigazione libera Triestina 250.000 K, »Agrumaria« 60.000 K itd. itd.

Franc Bernik starejši iz vasi Peršeti št. 104, pošta Ročinj na Primorskem naj se radi realiziranja in izplačila neke zavarovalnine nemudoma zglaš osebno ali pismeno z natančnim naslovom v pisarni dr. Karla Schmidinger, c. kr. notarja v Ljubljani, sodna ulica št. 11. — Sploh se prosi vsak, komur je znano, kje se sedaj nahaja Franc Bernik starejši, da to naznani.

Vagon svežega danskega mesa je dopel v Trst. Prodaja se od 14. oktobra popoldne dalje sprednji del 5 K 12 vin., zadnji del po 5 K 68 vin. kilogram s priklado.

Praznih skladišč in stanovanj je bilo v Trstu koncem meseca avgusta: V mestu 1063 skladišč in 4502 stanovanj, v okolici 128 skladišč in 1563 stanovanj, skupaj tedaj 1191 skladišč in 6087 stanovanj nasproti 959 skladiščem in 5272 stanovanjem koncem meseca julija.

— Iz italijanskega ujetništva. Prejeli smo naslednjo dopisnico z dne 20. septembra: »Nahajam se v ujetništvu tu v Italiji že štiri mesece. Ker ne morem zvedeti za svojo družino in ona ne zame, se obračam na Vaš cenjeni list s prošnjo, da blagovoli objaviti to-le: Jožef Grgolet, ro-

jen leta 1877., doma iz Doberdoba na Primorskem, služil kot domobranec v Portobuži, se nahajam v italijanskem ujetništvu v Asti Kdor bi kaj vedel o moji ženi Franci Grgolet s štirimi otroci, naj ji blagovoli naznaniti naslednji moj naslov: Jožef Grgolet, prigionere de guerra, Caserma Vittoria, Asti, Italia.« — Pripominjamo, da je na dopisnici s štampiljo pritisnjena opazka: »Listovi ne idu, piši dopisnice«, t. j.: Pisma ne gredo, piši dopisnice.

Brezplačna voda za revne družine v Trstu. 14. t. m. se je pri ravnatelju tržaškega vodovoda »Aurissina«, inž. Piacentini, oglašila deputacija hišnih posestnikov radi plačevalne načina vodovodne take se in radi brezplačne oddaje vode revnim družinam. Ravnatelj Piacentini je odgovoril jako ugodno in se je po vsej priliki že dosegel sporazum z »Aurissino«, na podlagi katerega bodo dobivali prebivalci hiš, kjer stanujejo ljudski sloji, družine vpoklicanih in brezposelnih brezplačno vodo; v najslabšem slučaju se jim bo vodna pristojbina skrajno znižala. Za vse druge stranke se bo vodna pristojbina primerno znižala, ker je v sedanjih časih 74 vin. za kuhični meter vode v resnici preveč. Kar se tiče plačevanja vodne pristojbine, se stvar proučuje in se najbrže uvede pavšalni način, kakor ga imajo na Dunaju.

Krušni listi so, kakor smo že poročali, sedaj vpeljani tudi v Trstu. Vojaki in tujci, ki prihajajo v Trst in ki seve krušnih listkov nimajo, kruha ne dobe. Za te ljudi bi bilo tudi potreba preskrebeti.

Deževnemu vremenu v Trstu se je od prošlega četrtka zvečer pridružila še kraška burja. Prebivalstvo se zavija v zimske suknje.

Dva nova lista v Trstu. Zopet sta se rodila v Trstu dva lista, in sicer liberalni »La Voce« in humoristični »La Bomba«.

Verdijev spomenik v Trstu je, kakor znano, izginil. Na njegovem mestu je nastal lep trikotni nasad z vodnjakom. Hudomušneži pravijo, da je ta vodnjak namenjen prevročim neodrešenecem, kjer si bodo z mrzlo vodo hladili svojo prevročno kri.

Pogorelemu »Piccolovemu« poslopju v Trstu so zazidali vrata in izložbena okna. Istotako je z »Gimnasticco«.

— **Drobtine z Vipavskega.** Dobrih osem dni je bilo vreme deževno. Mráz je z burjo silil čez Nanos, ki bo najbrž še ta mesec dobil belo kapo. Povprečno je zdaj 12 stopinj C. — Ljudske šole so začele s 1. oktobrom, ona pri Sv. Tomažu celo s 1. septembrom. Bodo vsaj otroci tiste ure pod nadzorstvom. — Cena novemu vinu je ponekod že 80 K hl. Pa bo še poskočilo, upamo. — O slučajih skupne bolezni, ne slišimo več. Hitra zima pobira tu pa tam stare ljudi. — Grom in dim še vedno na zapadu. Zdi se, da so tudi umetne ptice privadile se vipavski sapi. — Hodimo spat s kokoši, ker sveče prerade gore. — Vipavski »Miško« vozi, a nima »narihtane« ure. Je vedno še počasen, ker ve, da ga Cadorna ne doteče.

Javna dela v Trstu. Ces. komisar v Trstu je sklenil, da se nadaljuje že pred meseci začeta javna dela v svrhu olajšanja brezposelnosti. Tako se bo med drugim nadaljevala zgradba rocolske ceste, pokrivanje potoka v S. M. M. Spodnji, zgradba otroškega vrta v Kjarboli Sp., adaptiranje bivšega škotskega konvikta za starinski muzej itd. Zaposlenih je pri teh delih približno 1000 delavcev.

Občinski ženski licej v Trstu. Razglaš se, da se smatrajo učenke 5. pripravljalega tečaja, ki se do 13. sept. popoldne niso znova oglašile za vpis, kot da so prostovoljno izstopile. — Katere knjige se bodo rabile v novem liceju, se naznani učenkam prvi šolski dan.

Nevaren tržaški kanal. V tržaški kanal sta 14. t. m. zvečer zopet padli dve osebi. Krog pol devetih zvečer je blizu pravoslavne cerkve zašel v kanal 45letni trgovski potnik Aleksander Halwas, ko je bil na potu v Hotel Central, kjer se je bil nastanil. Na njegovo vpitje je pritekel redar Rošin, mu pomolil svojo puško ter ga s težko muko izvlekel. Pri tem se je redar, ki je držal puško na zgornjem koncu, obrezal na bajonetu. — Proti 10. uri je pa pri Rdečem mostu padel v kanal mornar vojne mornarice Štefan Serdanović. Kot spreten plavač si je sam pomagal na suho.

Zobna krema

Deželno gledališče „Kino Central“.

Od sobote 16. do poned. 18. oktobra

V senci prestola.

Igrokaz v treh dejanjih.

Njen večji brat.

Prisrčne slike iz otroškega življenja.

Dve komični sliki.

V kinematografičnem vojnem poročilu: Najnoveje sil e z italijanskega bojišča. Naši U čolni.

Senzacija:

Sv. Višarje polaskem obstreljevanju.

V torek popolnoma nov spored.

Sanatorij GUTENBERG, Baden pri Dunaju.

Frzikal. — dietetično zdravilišče I. vrste. Prospekti na razpolago. Šef-zdravnika: Dr. pl. Aufschneider, ces. svet. dr. Podzhradsky. 1004

Potrebujem takoj

2033

čevlarskega pomočnika in učenca

plača po dogovoru za mešano delo.

Ivan Bratina, čevlj. mojster Idrija 98.

Prodajalka

vešča mešane stroke išče službe. Cenjene ponudbe pod »Prodajalka« na upravo lista. 2205

Sprejme se takoj

krojaški pomočnik

za boljše stalno delo pri Ivanu Štupica v Dobu pri Domžalah. 2105

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

5 vinarjev

stane dopisnica, potom katere izvolite zahtevati moj glavni cenik s 4000 slikami, obsegajoč bogato izbero pripravljenih predmetov za vsakdanjo rabo in darila; cenik se pošlje vsakomu zastonj in poštneine pristo.

Prva tovarna ur JAN. KONRAD c. in kr. dvorni založnik, Brück št. 1223 (Češko)

Pristne nikeln. žepne ure po 4 20 K, 5.— K. V srebru 8-40 K, 9-50 K. Nikeln budika 2-90 K, ure s kukavico 7 85 K, ure z nihalom 9.— K. Pošilja se po povzetju. — Neugajajoče se zamenja ali denar nazaj. 1278

župno upraviteljstvo in Javorju na Koroškem 2079

išče

organista in cerkvenika.

Tisti, ki se za to službo hoče potegovati, naj se obrne na župni urad v Javorju pri Črni na Kor.

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino

kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK, 1719

Ljubljana, Mestni trg štev. 22.

Trgovski sotrudnik,

28 let star, specerijske stroke, ter deželnih pridelkov, z večletno prakso, želi službe v kakšni večji trgovini v mestu ali deželi. Sprejme tudi kako drugo primerno službo. Sprisjevala na razpolago. Nastopi lahko s 1. novembrom ali pozneje. Naslov pove upraviteljstvo »Slovenca« pod št. 2110.

Namizna jabolka

od 5 kg naprej po 30—60 v kg, razpošilja po povzetju **A. OSET, p. Gaštanj, Koroško.** Razpošilja se tudi **vino jabolčnik, suhe češplje,** ter nova zdravilna kislavoda **»Silva«** vrelec. 2035

Iščem poštenega, zanesljivega

HLAPCA

h konja. M. Spreitzer

2108 trgovec, Vojaška ul. 2 Ljubljana.

2117

U VI 988/15/4

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek VI., je razsodilo o obtožbi javnega obtožitelja zoper Nežo Dolinšek, 53 let staro, rojeno v Kremenici, pristojno v St. Vid nad Ljubljano, kat., omoženo bajtarjevo ženo na Brodu štov. 5, nekaznovano, radi prestopka po § 14 cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915 št. 228 dr. zak., v navzočnosti dr. Pavlina kakor javnega obtožitelja, obtoženke Neže Dolinšek po danes dognani glavni razpravi po predlogu javnega obtožitelja, naj se obtoženka kaznuje:

Obtoženka Neža Dolinšek je kriva, da je dne 26. avgusta 1915 v Ljubljani izrabljaje izredne razmere povzročene po vojnem stanju, zahtevala za neobhodno potrebne reči namreč za eno zeljnato glavo 18 h, torej očitno čezmerne cene in je s tem zakrivila prestopok draženja po § 14. cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915 št. 228 dr. zak. ter se radi tega obsodi po § 14 citirane cesarske naredbe z uporabo § 266 kaz. zak. na tri dni zapora in na 30 kron denarne globe v slučaju neiztrljivosti pa na nadaljne tri dni zapora ter po § 389 k. pr. r. v povračilo kazenskih stroškov.

Ljubljana, dne 30. septembra 1915.

Potovalni kožuh in kožuhovinasta vreča

za avtomobiliste, še skoro nova, nov težak

havelok

se ceno prodajo. Pojasnila daje uprava 2124 „Slovenca“ pod št. 2124.

Prodasta se:

2 seneni stiskalnici

Ponudbe pod naslovom »Stiskalnica« na upravo lista. 2121

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah

Peter Angelo

Hradečkova vas 46, Ljubljana.

Le pismeno ponudbo se žele, tudi od trgovcev.

Rastlinska destilacija „FLORIAN“ v Ljubljani sprejme

potnika

pod ugodnimi pogoji; le zanesljive, spretno, v stroki že vajene moči pridejo v upačtev. Cenjene ponudbe na zgorajšnji naslov. 2123

Namizna jabolka

fine vrste razpošilja sadna razpošiljalnica
FR. CERAR, Stob p. Domžale Kranjsko.
S kolodvora Domžale 100 kg po 20—35 K
po kakovosti. Pošilja se po dogovoru.

Učenko

dobrih poštenih staršev, z dobro pisavo in
dobro računarico, sprejme

Friderik Skušek
trgovec, Metlika.

2128

Dražbeni oklic.

Dne 16. novembra 1915 predpold. ob 10. uri

bo pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 30 na podstavi s tem odobrenih po-
gojev dražba sledečih nepremičnin:

zemljiška knjiga	VI. št.	označba nepremičnin	cenilna vrednost	naj- manjši ponudek
Kranjska de- želna deska	1047	grajščinsko poslopje Sreber- niče s circa 90 ha gozda, 18 ha njiv, 2 ha travnika, 1 ha vrta pritiklina	{ 103.246 K 570 K	69.211 K
Vel. Pod- ljuben	150	90 a travnika	2.713 K	1.809 K
Ždinjavas	208	92 a vinogradov, klet, 50 a travnika	{ 5.066 K 115 K	3.454 K
"	209	3 a travnika	28 K	19 K

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

E 394/15
15

C. kr. okrajna sodnija v Rudolfovem,
odd. IV., dne 6. oktobra 1915.

Modni salon A. Mildner nasl.

P. BARBORIČ Ljubljana ==
Mestni trg št. 7

priporoča svojo veliko zalogo

1997

kinčanih klobukov, praznih oblik, peres,
cvetlic itd. Največja izbira žalnih klobukov.

Popravila točno in ceno. Dobro blago. Najnižje cene.

Št. 1513/m. š. sv.

Razglas.

2122

Na šišenski deški in dekliški osemrazrednici se prične
šolsko leto 1915/16 z vpisovanjem v ponedeljek dne 18. in v torek
dne 19. oktobra 1915.

Vpisovalo se bo oba dneva od 8. do 11. ure popoldne in od
2. do 4. ure popoldne v bivši občinski hiši.

Vse podrobnosti se poizvedo pri šolskem vodstvu ob vpisovanju
in kasneje.

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski,
dne 14. oktobra 1915.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana :::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne
izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse pre-
mično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako;
3. vse poljske prideleke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu;
5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge
kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor
tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od
katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356
kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron
17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod,
tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverje-
ništvo v Celju in na Preseku, kakor tudi po vseh farah na-
stavljeni poverjenci.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Naročite „Slovenca“.

Dekla=mlekarica

Sprejme se takoj pridna dekla z dežele za
prevažanje mleka s konjem v Ljubljano. Naslov
pove uprava lista pod št. 2106, ako se priloži
znamka za odgovor.

2106

Sveže
češplje in hruške (tepke)
kupuje vsako množino in po najboljših cenah
1638 veležanjarna sadja
M. Rosner & Co., Ljubljana.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanijim
vlagateljem so za pošl-

5%

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno polož-
nice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 $\frac{1}{2}$, 15 ali 22 $\frac{1}{2}$ let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžirska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karo Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet
v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jozef Gruden, stolni kano-
nik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani;
Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v
Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbic, c. kr. gim-
nazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber c. kr. fin. rač.
oficijal v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Blagovni oddelek

Hrvatske zemaljske banke d. d.

1665

podružnica v

Subotici Szabatka, Ogrska.

Ponuja veletržcem in preprodajalcem, dokler
je kaj zaloge in se ne dvignejo dnevne cene,

za gotov denar:

Santos Superior kavo za ceno po	K 380.—
Santos Prima	390.—
Guatemala GA	430.—
Costarika CA	490.—
Matagalpa MA	520.—
Biser (Peri) PA	520.—
Bibera Lampong	325.—
Bibera Tellichery	335.—
Holland. kima	145.—
Marseille milo 72%	192.—
Vanille čokolade	440.—
Olja čistega maslinovega	450.—
Olja Sesam Jaffa	480.—
Kašice A/10	105.—
Prima og. salame	1100.—

vse cene se razumevajo za 100 kg od skla-
dišča Szabadka v izvornih zavojih, omotih, zabojih ali
sodih.

Naročila se izvršujejo takoj proti predplačilu zneska. Manjše
naročbe v poštinih zavojih po 5 kg po povzetju se tudi sprejemajo,
izvršuje jih pa bankin veletržec s 5% nabitka. — Pri bančnem
vletržcu se more dobiti po 5 kg tudi l. celi glace riž za ceno po
K 320, in La Rangon celi riž za ceno po K 280 za 1 kg.

Tople vojne uniforme

zgotovljene in
po meri 2001

JOS. ROJINA, uniformiranje
LJUBLJANA, Franca Jožefa c. 3.

VOLNO

ovčjo, oprano in neoprano, kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjemu plačilu, ter plačam vožnjo sam. Večjo množino pošljem potnika osebno prevzeti.
Veletgovina **R. STERMECKI, Celje**
št. 20, Štajersko. 1621

Pozor! Vse blago Pozor!

kakor tudi čevlje, dokler kaj v zalogi, brez zvišanja po stari ceni.
Tudi zalogo **nagrobni venec** s trakovi in napis.

Prosim, prepričajte se! 1574
Uljudno se priporoča trdka
K. WIDMAYER, pri »Solneus«, za vodo.

Neznosne nadloge uši — rešilo
vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

katere imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilcu škodljive.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne skvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zadržijo nove nalezbe.
10. Pošiljajo se v pismih.

Sedanja veda dolži edino uši kot prenašalce pegastega legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred to kugo. — Vrečice prodaja:

Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hočevan, lekarna, Vrhnika; J. Koschler („Pri orlu“), Kamnik.

Spiritol je vojakom peč!

Sveti, kuha, greje!

Nosi se v žepu!
Neobhodno potrebno za bojišče!
Razpošiljajmo takoj našim prezebujočim vojakom!

Dobi se povsod!

Tovarna za „Spiritol“, Dunaj I., Gluckgasse 2.

Razprodajalci se iščejo!

1942 1

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta št. 13
pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za steklarstvo v igralni in navadni ornametiki, stavbno ter portalno steklarstvo — Zaloga steklenega in porcelastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

Specijalna trgovina
pletenin, trikotaž in perila.

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrejce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, čefirja, barhenta in flanele.
Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna
oprava za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalom

Zaloga otroških
vozičkov.

Cene
konkurenčne.

Blago solidno.

350 *

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Modni salon

Stuchly-Maschke

Ljubljana

Zidovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebo izbrane
novosti z Dunaja

Priporoča: največjo izbero
klobukov za dame in de-
klice kakor tudi bogato za-
logo žalnih klobukov.

Solidno blago.

Popravila točno in vestno.

Priiznana nizke cene.

Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.

3100

2075

Kranjska deželna banka v Ljubljani

sprejema pod pogoji glasom prospekta prijave za

III. davka prosto 5 1/2 % vojno posojilo

in odobri podpisovalcem pol odstotka od razgla-
šene podpisne cene.

Deželni dvorec

Gosposka ul. 2.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glincah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba!

Obstoj trdke že čez 50 let.

Pod ugodnimi pogoji se sprejme

trgovski pomočnik

mešane stroke (železninarji imajo prednost),

blagajničarka

s potrebno trgovsko naobrazbo in

prodajalka

mešane stroke. Kje pove upravnistvo tega lista

Zenitna ponudba.

Udovec z večinoma preskrbljenimi otroci, ugodno situiran, krepak zdrav mož, želi se poročiti z gospodično ali udovo brez otrok, dobro gospodinja s primerno doto in staro vsaj 38 let.

Prijazne ponudbe opremljene s fotografijo — koja se vrne — izvolijo naj se poslati na upravo „Slovenca“ pod znamko „Primorski Slovenec“ 2109 do 31. okt. t. l. Tajnost zajamčena pod častno besedo.

Orehe, suhe slive, suhe hruške in krompir

kupuje trdka

Iv. A. Hartmanna nasl.
A. Tomažič, Ljubljana

v vsaki množini po solidnih naj-
višjih cenah. 2043

Volno

za snežne čepice,
nogavice,
žilogrelce i t. d.

priporoča

TONI JAGER,

Ljubljana, Zidovska ul. 5.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoča, dobro in čisto gasišče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za ananas, jabolčnik, grenadino, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjevec. Ta pijača se lahko polni z marmeladno, posimi pa vroča mesto ruma in šeganja. Skiniti se ne more. Snovi s sadnim navodilom stanejo K 4.50 franko po povzetju. Na 5 takih porcij do-
dam eno porčilo. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd. neprenehljive vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in ne upijani, vseh česar ne zgube nič na svoji delavnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 643, Morava. 1351

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv,
laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in
stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union
Telefon 154. — Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristne-
ga lanenega olja.

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Oljnatte barve, najboljše
vrste fačadne barve,
vremensko neizpremen-
ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

Lake angleške za kočije, lake
za pohištvo in druge predmete

Predmete in potrebščine
za žgalno in briljantno
slikanje.

sobne slikarje.

1132

Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ
BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA, MARIJE TERE
ZIJE CESTA 57, 14. NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA, ZAH
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

izborne so je obnosilo za vojake v vojski in
sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gripi, influenci,
pruži, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capsici
compos.

Nadomestilo
za **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 6.

Dnevno raspošiljanje.

Odlikovan na razstavi v Radoljici leta 1904 s častno
diplomo in svetiljo I. vrste.

BRINJEVEC

najfinije vrste,
posobno pripo-
ročljivo proti ku-
šnim boleznim, se
dobi pri Gabrij-
elu Erben, Zapa-
nuže pošta Be-
gunje pri Les-
cah, Kranjsko.

Za pristnost se jemči. Cene zmerne. 5167

1507

Vam plačam, ako Va-
ših kurjih oči, bra-
davic in trde kože,
tekem 3 dni korenino,
brez bolečin ne odpravi

Ria-Balsam. Cena lončku z
jamstvenim pis-
mom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY,
Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12/82 Ogrsko

Smrekovo čreslo

ali celo lubje za takoj ali pozneje kupi
vsako množino proti gotovini

„Wiener Holzkontor“

Dunaj, VI., 2050

Gumpendorferstrasse 129.

Tudi drva za kurjavo, odpadki pri
žagi, butare, krajnike in drugo lesovje,
ogljje, žaganje, dalje deske od zabojev
in vsakovrstni rezani les itd.

Kupujemo:

Vole, telice in prašiče za klanje.
Klavna živina se vzame tudi v
zameno za plemenske krave dobre
mlekarice. Kupimo tudi 10 brejih
svinj, plemenske prasce in bel-
gijske zajce.

Ponudbe je pošiljati

Vnovčevalnici za živino v Ljubljani,
Dunajska cesta 29.

Velika zaloga krasnih
VENCEV IN TRAKOV.
BENEDIKT & CO., LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

Suhe gobe.

Vsako množino kupi se suhih gob proti takojšem
plačilu in povzetju. Ponudbe z vzorci, navedbo
cene in množino naj se pošlje na Hotel Union,
Ljubljana pod „Eksport“ do 20. oktobra.

Zavod za ortopedično telovadbo

v katerem se zdravi pod zdravniškim nadzorstvom

raznovrstno skriviljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame,
neenaka ledja itd. je v Stritarjevi ulici št. 7./I. nad.

Pojasnila se dobivajo ob delavnikih od 3.—4. ure popoldan istotam.

2042

Specialni oddelek platna

v trgovini

A. Šarc lastnica Jadviga Šarc

Ljubljana

Selenburgova ulica 5

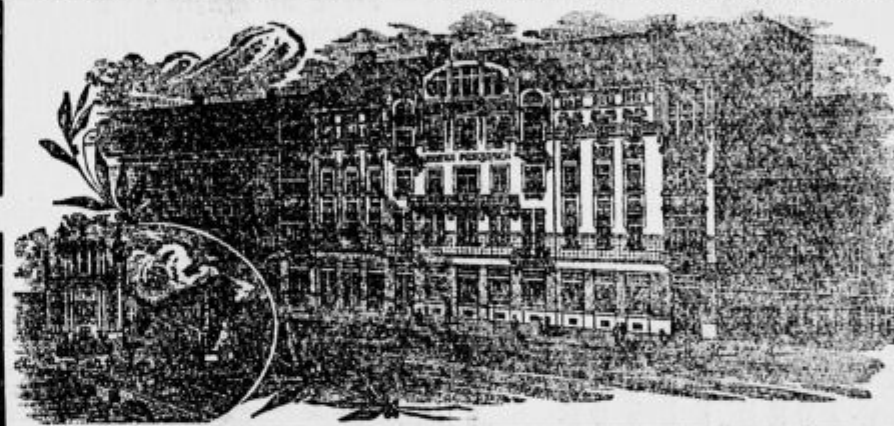
nudi se priložnost za dobri in ceni nakup

rjuh	odejnih rjuh
brisalk	blazin
prtov	pernatih blazin
prtičev	pernic
brisač	žepnih rut

Svicarska vezenina

Za vojake zimsko perilo:

hlače	nogavice
jopice	dokolenice
sviterje	kolenogrelce
rokavice	ušesogrelce
žilogrelce	gamaše

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkev

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem junija
1915 čez 23 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohnan.
položnice brezplačno na razpolago.

Nateltstvo.

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shr-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno široko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. sept. 1915 K 93.215.892—,
31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633-622—.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mes-
tih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-
nje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za
ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom
stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja